

***Statenstuk* 2009-387**

Voorjaarsnota 2009

Voorgestelde behandeling:

- Statencommissie Omgevingsbeleid op 17 juni 2009
- Statencommissie Cultuur en Welzijn op 17 juni 2009
- Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie op 24 juni 2009
- provinciale staten op 1 juli 2009
- fatale beslisdatum: 2 juli 2009

Behandeld door mevrouw J.C.B. Schuten, telefoonnummer (0592) 36 55 87, e-mail

j.schuten@drenthe.nl

Portefeuillehouder: mevrouw J.G. Vlietstra

Inleiding

Voor u ligt de Voorjaarsnota 2009. In deze Voorjaarsnota schetsen wij in het eerste hoofdstuk het financieel perspectief van de provincie Drenthe anno mei 2009. Dit financieel perspectief is door een aantal grote onzekerheden omgeven. Zo is nog niet duidelijk wat het advies van de Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv) inzake de omvang en de verdeling van de algemene uitkering uit het Provinciefonds voor Drenthe betekent. In deze Voorjaarsnota treft u het op dit moment meest waarschijnlijke scenario aan. In de Nota van Aanbieding bij de Begroting 2010 worden nadere kaders gesteld aan de hand van de sinds de Voorjaarsnota 2009 bekend geworden (financiële) feiten. Vervolgens gaan wij in hoofdstuk 2 in op de versnellingsagenda om de gevolgen van de economische crisis te bestrijden. Daarnaast doen wij in dit hoofdstuk een voorstel om tot een kwaliteitsimpuls voor de organisatie te komen.

Omdat wij ons halverwege onze collegeperiode bevinden, bevat deze Voorjaarsnota naast de gebruikelijke beleidsintensivering en -extensivering voor alle programma's een zogenaamde *midterm review*. Hierin maken wij op prioriteitsniveau inzichtelijk wat de voortgang van de desbetreffende prioriteit is. Door middel van een 'stoplichtensystematiek' wordt de voortgang per prioriteit aangeduid. Tot slot worden per programma de intensivering en extensivering toegelicht.

Advies

1. De Voorjaarsnota 2009 vaststellen en daarmee het beleidsinhoudelijke kader te stellen voor de Begroting 2010.
2. Instemmen met de 3e wijziging van de Begroting 2009 en de mutaties voortvloeiend uit de Algemene Beschouwingen verwerken in de Begroting 2010 (inclusief meerjarenbegroting).

Financieel kader

3. Oormerken van "vrije ruimte" voor nieuw Collegeprogramma in 2012 en 2013 ten bedrage van € 9,7 miljoen.
4. Uitgaande van een verkoop van de aandelen Essent, instemmen met het instellen van een Reserve opbrengsten aandelenverkoop en daarin de boekwinst van de 'eerste tranche' van de verkoop van de Essent-aandelen te storten.
5. Uitgaande van een verkoop van de aandelen Essent, instemmen met het instellen van een RSP-reserve. De gelabelde RSP-gelden van ongeveer € 30 miljoen vanuit het Stimuleringsfonds Drentse projecten storten in de RSP-reserve. De RSP-reserve voor het overige voeden vanuit de toegerekende rente aan de Reserve opbrengsten aandelenverkoop.

Stimuleringsfonds Drentse projecten

6. Uit Stimuleringsfonds lichten van de bijdragen aan de projecten "Kennis Werkt", "Klimaat en Energie", "landbouw structuurversterking" en "toerisme structuurversterking" en deze ten laste brengen van de exploitatie met ingang van 2010.
7. De overige reeds door uw staten geautoriseerde kortlopende projecten ten laste brengen van het Stimuleringsfonds binnen de nog beschikbare middelen.
8. De kosten van de reeds gepresenteerde projecten in het kader van de versnellingsagenda dekken door een bijdrage uit het Stimuleringsfonds.
9. Het resterende voorgenomen project aangaande het onderwijskansenbeleid handhaven en ten laste van het Stimuleringsfonds brengen.
10. Het Stimuleringsfonds in stand houden totdat de reeds geautoriseerde projecten financieel zijn afgerond.

Dekkingsplan

11. Uitgaande van een verkoop van de aandelen Essent, de renteopbrengsten uit de 'tweede tranche' ten gunste van de exploitatie brengen.
12. Besluiten tot het niet langer toerekenen van een inflatiecorrectie aan de Algemene reserve en het bedrag dat als gevolg hiervan vrijvalt ten gunste brengen van de exploitatie.
13. Inzetten van de Algemene reserve als egalisatiereserve voor de provinciale exploitatie teneinde gedurende de realisatie van de ombuigingsvoorstellen de tussentijdse tekorten te dekken en voor zover nodig bij te dragen aan een "zachte landing".
14. Besluiten tot opheffing van de Reserve ontgrondingenheffing en het bedrag dat hiermee vrijvalt ad € 663.785,-- ten gunste brengen van de exploitatie.
15. In de Begroting 2010 een stelpost "rekeningresultaat 2009/onttrekking reserves" opnemen ten bedrage van € 10 miljoen en nu reeds een eventueel rekeningresultaat over 2009 en eventueel aanvullend daarop mutaties op reserves oormerken ter realisatie van de stelpost en daarmee een voorschot nemen op de bestemming van het te verwachten rekeningresultaat over 2009.

Beoogd effect

Heldere en eenduidige kaderstelling voor de Begroting 2010.

Argumenten

1. *De Voorjaarsnota 2009 vaststellen en daarmee het beleidsinhoudelijk kader te stellen voor de Begroting 2010.*
Door het vaststellen van de Voorjaarsnota 2009 wordt een integraal afgewogen kader voor de Begroting 2010 gerealiseerd.
2. *Instemmen met de 3e wijziging van de Begroting 2009 en de mutaties voortvloeiend uit de Algemene Beschouwingen verwerken in de Begroting 2010 (inclusief meerjarenbegroting).*
De Voorjaarsnota 2009 is de basis voor de kaderstelling door uw staten voor de Begroting 2010. De meerjarige doorwerking van de uitkomsten van de Algemene Beschouwingen treft u bij de Begroting 2010 aan.

Financieel kader

3. *Oormerken van "vrije ruimte" voor nieuw Collegeprogramma in 2012 en 2013 ten bedrage van € 9,7 miljoen.*
Bij de aanvang van de huidige collegeperiode is bij het invoeren van de prioriteiten van het college in principe gekozen voor een "horizon" die niet voorbij de huidige collegeperiode reikt. De gedachte daarachter is dat een nieuw college zelf zal willen afwegen of de prioriteiten van het vorige college voortgezet worden, dan wel dat er ruimte moet zijn voor nieuwe prioriteiten. Op dit moment is de financiële ruimte in 2012 gebaseerd op het niet na 2011 nog ramen van middelen voor de prioriteiten van het huidige college.
4. *Uitgaande van een verkoop van de aandelen Essent, instemmen met het instellen van een Reserve opbrengsten aandelenverkoop en daarin de boekwinst van de 'eerste tranche' van de verkoop van de Essent-aandelen storten.*
Bij de verkoop van de provinciale aandelen in het productie- en leveringsbedrijf van Essent is het uitgangspunt geweest, dat de opbrengsten dusdanig moeten worden beheerd, dat met de dividendinkomsten overeenkomende baten worden gegenereerd. Daarvoor moeten de opbrengsten dusdanig worden beheerd, dat de bedoelde baten zichtbaar tot stand komen. Dat kan door de instelling van een afzonderlijke reserve, waaraan een passende rente wordt toegerekend.

5. *Uitgaande van een verkoop van de aandelen Essent, instemmen met het instellen van een RSP-reserve. De gelabelde RSP-gelden van ongeveer € 30 miljoen vanuit het Stimuleringsfonds Drentse projecten storten in de RSP-reserve. De RSP-reserve voor het overige voeden vanuit de toegerekende rente aan de Reserve opbrengsten aandelenverkoop.*

In de Voorjaarsnota 2008 is reeds aangegeven, dat de structurele baten uit een verkoop van de provinciale aandelen in het productie- en leveringsbedrijf van Essent zijn "gelabeld" voor de financiering van de provinciale cofinanciering in het RSP/ZZL-pakket. Binnen het Stimuleringsfonds Drentse projecten waren reeds middelen gereserveerd voor RSP. Verder kunnen de rentebaten op basis van de "eerste tranche" van de verkoop van de Essent-aandelen als voeding worden gebruikt.

Stimuleringsfonds Drentse projecten

6. *Uit Stimuleringsfonds lichten van de bijdragen aan de projecten "Kennis Werkt", "Klimaat en Energie", "landbouw structuurversterking" en "toerisme structuurversterking" en deze ten laste brengen van de exploitatie met ingang van 2010.*

Voor de projecten Kennis Werkt, Klimaat en Energie, landbouwstructuurversterking en toerisme structuurversterking geldt, dat het hier gaat om meerjarige projecten waarbij verplichtingen aangegaan worden voor een langere periode, die zich ook voorbij de huidige collegeperiode uitstrekken. Daarmee gaat het feitelijk om structurele lasten die maken dat deze in het kader van het streven naar een duurzaam financieel evenwicht ten laste van de exploitatie gebracht moeten worden. Dit maakt het ook eenvoudiger, de meerjarige verplichtingen ten opzichte van onze partners na te komen.

7. *De overige reeds door de staten geautoriseerde kortlopende projecten ten laste brengen van het Stimuleringsfonds binnen de nog beschikbare middelen.*

In het Stimuleringsfonds zijn, nadat de projecten Klimaat en Energie, Kennis Werkt, landbouwstructuurversterking en toerisme structuurversterking ten laste van de begroting zijn gebracht, nog voldoende middelen voorhanden voor financiële dekking van de reeds door uw staten – op basis van afzonderlijke statenvoorstellen – geautoriseerde kortlopende projecten.

8. *De kosten van de reeds gepresenteerde projecten in het kader van de versnellingsagenda dekken door een bijdrage uit het Stimuleringsfonds.*

Binnen het Stimuleringsfonds is nog ruimte voor de dekking van de projecten in het kader van de Versnellingsagenda.

9. *Het resterende voorgenomen project aangaande de uitvoering van de statenmotie omtrent onderwijskansenbeleid handhaven en ten laste van het Stimuleringsfonds brengen.*

De uitvoering van de statenmotie aangaande het onderwijskansenbeleid kan nog uit het Stimuleringsfonds bekostigd worden. Daarmee is echter de reserve uitgeput en zijn er geen middelen in de reserve meer beschikbaar.

10. *Het Stimuleringsfonds in stand houden totdat de reeds geautoriseerde projecten financieel zijn afgerond.*

Gezien het huidige financiële beeld, is de verwachting dat toekomstige rekeningresultaten en incidentele meevallers, zich niet of slechts in beperkt mate zullen voordoen. Als gevolg hiervan zal het Stimuleringsfonds dan niet meer gevoed worden.

Dekkingsplan

11. *Uitgaande van een verkoop van de aandelen Essent, de renteopbrengsten uit de 'tweede tranche' ten gunste van de exploitatie brengen.*
Zoals nieuwe plannen en intensiveringen rechtstreeks ten laste van de exploitatie gebracht worden, zo gaat het ook aan eventuele rentebaten uit de tweede tranche van de operatie rond Essent rechtstreeks ten gunste van de exploitatie te brengen. Dit betekent een consequente gedragslijn op dit punt.
12. *Besluiten tot het niet langer toerekenen van een inflatiecorrectie aan de Algemene reserve en het bedrag dat als gevolg hiervan vrijvalt ten gunste brengen van de exploitatie.*
Het toerekenen van rente aan de Algemene reserve past niet in een hedendaags financieel beleid, waarbij "oppotten" niet meer aan de orde is en waarbij een realistische reservepositie nagestreefd dient te worden.
13. *Inzetten van de Algemene reserve als egalisatiereserve voor de provinciale exploitatie teneinde gedurende de realisatie van de ombuigingsvoorstellen de tussentijdse tekorten te dekken en voor zover nodig bij te dragen aan een "zachte landing".*
Het uitputten van de Algemene reserve past in een modern financieel beleid van een Provincie Nieuwe Stijl. Bovendien geeft het een meer realistisch beeld van de reservepositie van de provincie, als alle intensiveringen ten laste van de exploitatie worden gebracht en aldus integraal worden afgewogen. Voorgesteld wordt de Algemene reserve de komende jaren in te zetten als een soort "afvlakingsfonds" voor de te realiseren ombuigingen en daarmee op de korte termijn de tekorten te dekken, op weg naar een duurzaam financieel evenwicht. In afwachting van nadere besluitvorming is voor het jaar 2011 als onttrekking aan de Algemene reserve een p.m.-post opgenomen.
14. *Besluiten tot opheffing van de reserve ontgrondingenheffing en het bedrag dat hiermee vrijvalt ad € 663.785,- ten gunste brengen van de exploitatie.*
De voeding van de Reserve ontgrondingenheffing is op enig moment hoger geweest dan noodzakelijk was voor de dekking van de op dat moment toerekenbare kosten. Het is acceptabel de kosten die met ontgrondingen gepaard gaan voortaan rechtstreeks ten laste van de exploitatie te brengen en daarvoor niet langer een reserve te handhaven.
15. *In de Begroting 2010 een stelpost "rekeningresultaat 2009/onttrekking reserves" (onderuitputting) opnemen ten bedrage van € 10 miljoen en nu reeds een eventueel rekeningresultaat over 2009 en eventueel aanvullend daarop mutaties op reserves oormerken ter realisatie van de stelpost en daarmee een voorschot nemen op de bestemming van het te verwachten rekeningresultaat over 2009.*
Voor de korte termijn kan op basis van de geconstateerde onderbesteding in de Begroting 2010 een eenmalige stelpost voor realisatie van ombuigingen worden opgenomen. Deze stelpost kan gerealiseerd worden door concrete voorstellen in de tweede Bestuursrapportage 2009. Meer structurele ombuigingen zullen in de Nota van Aanbieding bij de Begroting 2010 aan de orde komen als onderdeel van een uitwerking van de kijklijn "takendiscussie". De Nota van Aanbieding omvat mede de verwerking van tussentijdse besluitvorming en actuele financiële ontwikkelingen en wordt met een eerste wijziging van de Begroting 2010 aan uw staten voorgelegd. Het in de Nota van Aanbieding bij de Begroting 2010 aan de orde hebben van de effecten van de takendiscussie sluit aan bij de planning van de bestuurlijke takendiscussie (programma Bestuursakkoord).

Uitvoering

Tijdsplanning

Niet van toepassing

Financiën

De financiële aspecten worden uitgebreid in de Voorjaarsnota 2009 belicht.

Monitoring en evaluatie

Niet van toepassing

Extern betrokkenen

Niet van toepassing

Communicatie

Niet van toepassing

Bijlagen

1. Voorjaarsnota 2009
2. 3e wijziging Begroting 2009

Ter inzage in de leeskamer

Niet van toepassing

Assen, 27 mei 2009

Kenmerk: 22/5.7/2009005602

Gedeputeerde staten van Drenthe,

de heer J. Tichelaar, voorzitter
mevrouw J.M. Imhof, secretaris

jk/coll.

Provinciale staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 27 mei 2009, kenmerk 22/5.7/2009005602;

BESLUITEN:

- I. de Voorjaarsnota 2009 vast te stellen en daarmee het beleidsinhoudelijke kader te stellen voor de Begroting 2010;
- II. in te stemmen met de 3e wijziging van de Begroting 2009 en de mutaties voortvloeiend uit de Algemene Beschouwingen verwerken in de Begroting 2010 (inclusief meerjarenbegroting);

Financieel kader

- III. tot oormerken van "vrije ruimte" voor nieuw Collegeprogramma in 2012 en 2013 ten bedrage van € 9,7 miljoen;
- IV. uitgaande van een verkoop van de aandelen Essent, in te stemmen met het instellen van een Reserve opbrengsten aandelenverkoop en daarin de boekwinst van de 'eerste tranche' van de verkoop van de Essent aandelen te storten;
- V. uitgaande van een verkoop van de aandelen Essent, in te stemmen met het instellen van een RSP-reserve. De gelabelde RSP-gelden van ongeveer € 30 miljoen vanuit het Stimuleringsfonds Drentse projecten te storten in de RSP-reserve. De RSP-reserve voor het overige te voeden vanuit de toegerekende rente aan de Reserve opbrengsten aandelenverkoop;

Stimuleringsfonds Drentse projecten

- VI. uit Stimuleringsfonds lichten van de bijdragen aan de projecten "Kennis Werkt", "Klimaat en Energie", "landbouw structuurversterking" en "toerisme structuurversterking" en deze ten laste te brengen van de exploitatie met ingang van 2010;
- VII. de overige reeds door ons college geautoriseerde kortlopende projecten ten laste te brengen van het Stimuleringsfonds binnen de nog beschikbare middelen;
- VIII. de kosten van de reeds gepresenteerde projecten in het kader van de versnellingsagenda te dekken door een bijdrage uit het Stimuleringsfonds;
- IX. het resterende voorgenomen project aangaande het onderwijskansenbeleid te handhaven en ten laste van het Stimuleringsfonds te brengen;
- X. het Stimuleringsfonds in stand te houden totdat de reeds geautoriseerde projecten financieel zijn afgerond;

Dekkingsplan

- XI. uitgaande van een verkoop van de aandelen Essent, de renteopbrengsten uit de 'tweede tranche' ten gunste van de exploitatie te brengen;

- XII. tot het niet langer toerekenen van een inflatiecorrectie aan de Algemene reserve en het bedrag dat als gevolg hiervan vrijvalt ten gunste te brengen van de exploitatie;
- XIII. tot het inzetten van de Algemene reserve als egalisereserve voor de provinciale exploitatie teneinde gedurende de realisatie van de ombuigingsvoorstellen de tussentijdse tekorten te dekken en voor zover nodig bij te dragen aan een "zachte landing";
- XIV. tot opheffing van de Reserve ontgrondingenheffing en het bedrag dat hiermee vrijvalt ad € 663.785,- ten gunste te brengen van de exploitatie;
- XV. in de Begroting 2010 een stelpost "rekeningresultaat 2009/onttrekking reserves" op te nemen ten bedrage van € 10 miljoen en nu reeds een eventueel rekeningresultaat over 2009 en eventueel aanvullend daarop mutaties op reserves te oormerken ter realisatie van de stelpost en daarmee een voorschot te nemen op de bestemming van het te verwachten rekeningresultaat over 2009.

Assen, 1 juli 2009

Provinciale staten voornoemd,

, griffier

, voorzitter

jk/coll.

3e wijziging begroting 2009

Prioriteiten	2009	2010	2011	2012
P1.01 Rolopvatting provincie als middenbestuur	190.000			
P3.06 Experimentele architectuur en wonen op en aan het water	-100.000			
P5.08 Samenwerking met Drentse steden en bevorderen schone en sociaal veilige leefomgeving	-100.000			
P5.10 Terugdringen milieudruk bestrijdingsmiddelen in grondwater	-25.000			
	-35.000	0	0	0

Producten	2009	2010	2011	2012
P-5.1 Milieubeleid	-31.800			
P-5.2 Bodem	-10.000			
P-6.1 Reserve mutaties	76.800			
	-35.000	0	0	0

Voorjaarsnota 2009

provincie **D**renthe

Voorjaarsnota

2009

Gedeputeerde staten van Drenthe
Mei 2009

Colofon

Dit is een uitgave van de provincie Drenthe

Inhoud

Op weg naar een nieuwe rol voor de provincie	5
Kerntaken Provincie Drenthe Nieuwe Stijl	5
Leeswijzer	7
Financieel perspectief	8
Financieel beeld Voorjaarsnota	8
Toelichting dekkingsvoorstel	11
Taskforce ombuigingen	12
Stimuleringsfonds Drentse Projecten	14
Versnellingsagenda en Kwaliteitsimpuls organisatie	16
Versnellingsagenda	16
Kwaliteitsimpuls organisatie	17
Programma 1 De provincie doét er toe!	18
Collegeprogramma 2007-2011	18
Mid-term review	18
Intensiveringen	20
Extensiveringen	24
Samenvattend overzicht	24
Wijzigingsvoorstel prioriteiten programma 1	24
Programma 2 Samenleving met samenhang	27
Collegeprogramma 2007-2011	27
Mid-term review	27
Intensiveringen	31
Extensiveringen	32
Samenvattend overzicht	33
Programma 3 Ruimte en bereikbaarheid	34
Collegeprogramma 2007-2011	34
Mid-term review	34
Intensiveringen	38
Extensiveringen	41
Samenvattend overzicht	41
Programma 4 Kennis wérkt	42
Collegeprogramma 2007-2011	42
Mid-term review	42
Intensiveringen	44
Extensiveringen	46
Samenvattend overzicht	46

Programma 5 Leefomgeving	47
Collegeprogramma 2007-2011	47
Mid-term review	47
Intensiveringen	51
Extensiveringen	55
Samenvattend overzicht	56
Programma 6 Middelen	57
Collegeprogramma 2007-2011	57
Mid-term review	57
Intensiveringen	58
Extensiveringen	59
Samenvattend overzicht	59
Bijlagen	61
Begrippen Provincie Nieuwe Stijl	62
Afkortingenwijzer	63

Op weg naar een nieuwe rol voor de provincie

De provincie Drenthe bevindt zich in een sterk veranderende en buitengewoon complexe omgeving. Er is volop discussie over nut en noodzaak van de provincies. We zitten midden in een economische recessie. Dicht bij huis zijn er discussies over de verkoop van de Essent-aandelen en over de taken en bevoegdheden die omgevingsdiensten in de toekomst mogelijk van de provincie overnemen. De algemene uitkering uit het Provinciefonds staat onder zware druk. Hierdoor en door andere financiële ontwikkelingen is de financiële startpositie van deze Voorjaarsnota sterk negatief. Om te komen tot een duurzaam financieel evenwicht zullen de komende jaren keuzes moeten worden gemaakt. Bezuinigingen zijn onontkoombaar. Belangrijk is dat er sinds juni vorig jaar het Bestuursakkoord rijk-provincies 2008-2011 ligt. Als provincie kozen we op basis van Amen is geen Amsterdam voor een duidelijke koers. We geven daarin aan hoe we de gewenste positie in 2011 willen bereiken. De komende tijd werken wij verder uit hoe we de nieuwe rol van de provincie nader invullen.

In 2011 wil de provincie regisseur zijn op ruimtelijk-economisch terrein en op het gebied van cultuur. Dit betekent dat we ons gaan concentreren op onze kerntaken. We richten ons meer op de regievoering dan op het uitvoerende werk. Daarnaast willen we ons als provincie richten op de toezichtstaken en op de kwaliteit van het bestuur.

De komende maanden zal verder gewerkt worden aan de realisatie van de Provincie Nieuwe Stijl. De uitwerking van de kerntaken en de consequenties daarvan zijn onderdeel van dit proces. Om de gewenste positie nog voor de verkiezingen van 2011 te bereiken dient het jaar 2010 in het teken te staan van de uitvoering van de ingezette koers. Vanwege de steeds pregnantere financiële randvoorwaarden is het nodig de discussie over de kerntaken te versnellen zodat de visie daarop inclusief de vertaalslag naar de financiën nog voor de begroting 2010 beschikbaar is en meegenomen kan worden in de beraadslagingen daarover. Om dit ambitieuze tijdspad te halen ontvangt u nog voor het zomerreces een visie op Provincie Nieuwe Stijl inclusief een inhoudelijke visie op de kerntaken. Dit visiedocument bieden wij u na verwerking van uw opmerkingen, na het zomerreces ter vaststelling aan.

Kerntaken Provincie Drenthe Nieuwe Stijl

- duurzame ruimtelijke ontwikkeling en inrichting (waaronder waterbeheer)
- milieu, energie en klimaat
- vitaal platteland
- regionale bereikbaarheid en regionaal openbaar vervoer
- regionale economie
- culturele infrastructuur en monumentenzorg
- bovenregionale en internationale samenwerking
- kwaliteit van het openbaar bestuur
- jeugdzorg

Omdat we op de helft van de rit zitten, bevat deze Voorjaarsnota naast de gebruikelijke beleidsvoornemens voor alle programma's een mid-term review. Hierin maken we per beleidsthema inzichtelijk of we op schema liggen, of we eventueel een stap extra moeten zetten of dat er juist ruimte is voor nieuw beleid. Het opstellen van het overzicht plus de daaruit voortvloeiende bijsturingen deden we vanuit het wenkend perspectief van de Provincie Nieuwe Stijl en de rollen en taken die daarbij passen.

De sterk veranderende context leidt tot accentverschuivingen en wijzigingen in de provinciale rol. Wij achten het noodzakelijk dat we onze bestuurskracht en ons organiserend vermogen vergroten. Dit betekent dat de provincie Drenthe als 'spin in het bestuurlijke web' meer dan nu het geval is extern- en ontwikkelingsgericht moet gaan werken. De samenwerking met gemeenten in het kader van RSP-projecten is hier een goed voorbeeld van. Denk ook aan belangenbehartiging in Brussel, Den Haag en in IPO- en SNN-verband. Visievorming, regie, bestuurskracht en doorzettingsmacht zijn hier kernwoorden.

Daarnaast betekent het dat we voorwaarden willen scheppen om de provinciale organisatie integraal en gebiedsgericht te kunnen laten werken. Dit vraagt om het doorbreken van de bestaande portefeuilles en het 'ontschotten' van beleidsvorming. Tevens is het noodzakelijk dat onze medewerkers over de daarvoor benodigde capaciteiten beschikken. De nieuwe opgaven gecombineerd met de hoge uitstroom van oudere medewerkers en de krapper wordende arbeidsmarkt voor met name de groep hoger opgeleiden maken dat hier de komende jaren een grote en uitdagende opdracht voor de organisatie ligt. Daarnaast ontstaat er een spanningsveld tussen de verslechterende financiële positie en onze ambities, bijvoorbeeld op het gebied van klimaat en energie, het RSP-programma en de versnellingsprojecten in het kader van de economische crisis.

Deze Voorjaarsnota presenteren we dus in een zeer dynamische context. Er treden wijzigingen in de provinciale rol op vanuit de Provincie Nieuwe Stijl die de nodige actie van ons vragen. Het accent in deze Voorjaarsnota leggen wij op de economische versnellingsagenda en op het investeren in de kwaliteit van onze organisatie.

Vanwege de onzekerheid over met name de hoogte en het ingangsjaar van de korting op de algemene uitkering uit het Provinciefonds, stellen wij voor om in de Nota van Aanbieding bij de Begroting 2010 nadere kaders te stellen aan de hand van de sinds de Voorjaarsnota bekend geworden (financiële) feiten.

Leeswijzer

In deze Voorjaarsnota schetsen we in het eerste hoofdstuk het financieel perspectief van de provincie Drenthe anno mei 2009. In dit hoofdstuk gaan we in op de ontwikkelingen die op dit moment van invloed zijn op het huishoudboekje van Drenthe. Ook presenteren we in dit hoofdstuk een overzicht van het Stimuleringsfonds Drentse Projecten. Vervolgens gaan we in hoofdstuk 2 in op de Versnellingsagenda om de gevolgen van de economische crisis te bestrijden. Daarnaast doen we in het hoofdstuk een voorstel om tot een kwaliteitsimpuls voor de organisatie te komen.

In de volgende hoofdstukken presenteren we de verschillende programma's van het college-programma.

- Deze hoofdstukken beginnen steeds met een mid-term review. We geven hier per prioriteit met een 'stoplichtmethodiek' de stand van zaken weer. Groen betekent dat de realisatie van een prioriteit volgens planning verloopt. Oranje houdt in dat de prioriteit enige vertraging ondervindt. Een rode markering zegt dat we de doelen niet of te laat realiseren als we geen extra maatregelen nemen.
- Vervolgens lichten we per programma de intensiveringen en extensiveringen toe. Intensivering betekent in dit verband dat we de staten voorstellen om extra middelen uit te trekken. Extensivering is een pleidooi voor het geheel of gedeeltelijk stoppen van bepaalde activiteiten of het overdragen van taken aan andere partijen.
- Elk hoofdstuk eindigt steeds met een samenvattend overzicht.

Financieel perspectief

Recente ontwikkelingen rond het Provinciefonds, de financiële crisis, de economische recessie en de mogelijke verkoop van de Essent-aandelen plaatsen deze Voorjaarsnota in een ander financieel perspectief. In dit hoofdstuk worden deze ontwikkelingen kort toegelicht. Ook worden er voorstellen gedaan om te streven naar een duurzaam financieel evenwicht zonder structurele onttrekkingen aan de reserves. Een uitgangspunt voor de Provincie Nieuwe Stijl is dat alle kerntaken van de provincie financieel worden gedekt uit de reguliere exploitatie. Vanwege de financiële onzekerheden stellen we uw Staten voor om in de Nota van Aanbieding bij de Begroting 2010 nadere kaders te stellen aan de hand van de sinds de Voorjaarsnota bekend geworden (financiële) feiten.

Financieel beeld Voorjaarsnota

Het startpunt van deze Voorjaarsnota is het financiële meerjarenperspectief op basis van de Eerste Bestuursrapportage 2009. Naast deze ontwikkelingen zijn ook andere ontwikkelingen van invloed op het financiële meerjarenperspectief. In de volgende tabel wordt het financiële beeld geschetst. Vervolgens wordt een overzicht van het Stimuleringsfonds Drentse Projecten gepresenteerd.

Financiële ruimte Voorjaarsnota 2009	2009	2010	2011	2012	2013	Totaal 2009 - 2013
Saldo begroting 2009 - 2013	-	-2.869.000	-4.203.000	9.700.000	9.700.000	12.328.000
Geormerkte middelen collegeperiode 2012-2015				-9.700.000	-9.700.000	-19.400.000
Saldo ontwikkelingen en effecten Eerste bestuursrapportage	-3.112.417	-6.309.978	-4.741.578	-4.086.178		-18.250.151
Ontwikkelingen te verwerken in Voorjaarsnota:						-
Te verwachten korting Provinciefonds			-6.700.000	-6.700.000	-6.700.000	-20.100.000
Te verwachten wegvallen accres-systematiek	-1.410.000	-318.000	-549.000	-549.000	-549.000	-3.375.000
Terugkomen op Bestuursakkoord			5.000.000			
Totaal	-4.522.417	-9.496.978	-11.193.578	-11.335.178	-7.249.000	-48.797.151
Wijziging financieringssysteem						
Programma 4: Kennis Werkt *		-4.500.000	-5.000.000	-3.000.000	-3.000.000	-15.500.000
Programma 4: Landbouw structuur-versterking		-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000	-4.000.000
Programma 4: Toerisme structuur-versterking		-880.000	-880.000	-880.000	-880.000	-3.520.000
Programma 5: Leefomgeving (Klimaat en Energie)		-6.800.000	-7.100.000	-7.000.000	-7.000.000	-27.900.000
* Cofinancieringsperiode t/m 2013						
Totaal		-13.180.000	-13.980.000	-11.880.000	-11.880.000	-50.920.000

Financiële ruimte Voorjaarsnota 2009	2009	2010	2011	2012	2013	Totaal 2009 - 2013
Intensiveringen:						
Programma 1 De provincie doet er toe!	-190.000	-1.710.000	-627.000	-170.000	-170.000	-2.867.000
Programma 2 Samenleving met samenhang	-	-570.000	-570.000	-570.000	-	-1.710.000
Programma 3 Ruimte en bereikbaarheid	-	-	-200.000	-200.000	-200.000	-600.000
Programma 4 Kennis werkt	-	-	-	-	-	-
Programma 5 Leefomgeving	-	-970.000	-210.000	-210.000	-210.000	-1.600.000
Programma 6 Middelen	-	-1.600.000	-1.600.000	-1.600.000	-1.600.000	-6.400.000
Totaal intensiveringen	-190.000	-4.850.000	-3.207.000	-2.750.000	-2.180.000	-13.177.000
SALDO	-4.712.417	-27.526.978	-28.380.578	-25.965.178	-21.309.000	-112.894.151
Extensiveringen:						
Programma 1 De provincie doet ertoe	-	-	-	-	-	-
Programma 2 Samenleving met samenhang	-	-	133.000	266.000	266.000	665.000
Programma 3: Ruimte en bereikbaarheid	100.000	100.000	-	-	-	200.000
Programma 4: Kennis werkt	-	-	-	-	-	-
Programma 5: Leefomgeving	166.800	182.500	183.150	73.810	15.000	621.260
Programma 6: Middelen	-	500.000	2.100.000	2.580.000	3.000.000	8.180.000
Totaal extensiveringen	266.800	782.500	2.416.150	2.919.810	3.281.000	9.666.260
SALDO (saldo - extensiveringen)	-4.445.617	-26.744.478	-25.964.428	-23.045.368	-18.028.000	-98.227.891

Dekkingsvoorstel

Dekkingsvoorstel	2009	2010	2011	2012	2013	Totaal 2009 - 2013
Niet langer toerekenen inflatiecorrectie aan Algemene Reserve	740.980	677.822	723.196	723.196	723.196	3.588.390
Opheffen reserve ontgrondingenheffing	663.785					663.785
Dividend Enexis		1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	4.000.000
Netto opbrengst herfinanciering Bruglening Enexis		1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	4.000.000
Verkoop Essent Milieu		PM	PM	PM	PM	-
Vervallen garanties		PM	PM	PM	PM	-
Eenmalig resultaat Taskforce ombuigingen		10.000.000				10.000.000
Structurele taakstelling Taskforce ombuigingen			PM	PM	PM	
Totaal	1.404.765	12.677.822	2.723.196	2.723.196	2.723.196	22.252.175
Saldo voor verrekening Algemene Reserve	-3.040.852	-14.066.656	-23.241.232	-20.322.172	-15.304.804	-75.975.716
Verrekening Algemene Reserve	3.040.852	14.066.656	PM	-	-	17.107.508
Saldo	-	-	-23.241.232	-20.322.172	-15.304.804	58.868.208

Saldo begroting 2009 – 2013 en ontwikkelingen Eerste Bestuursrapportage

De Voorjaarnota start met een negatief saldo voor de jaren 2010 en 2011. Vervolgens wordt de financiële ruimte bepaald op basis van de Eerste Bestuursrapportage 2009. Het meerjarenperspectief is sterk negatief vanwege:

Ontwikkelingen en effecten 1e bestuursrapportage 2009	2009	2010	2011	2012
Rente nadeel	-3.000.000	-2.500.000	-2.000.000	-1.500.000
Pensioenpremies ABP	-166.000	-667.000	-667.000	-667.000
Pseudo-premies WW	-485.000	-485.000	-485.000	-485.000
MRB	124.000	-337.000	-837.000	-1.356.000
Totaal highlight's 1e bestuursrapportage 2009	-3.527.000	-3.989.000	-3.989.000	-4.008.000

Rente nadelen vanwege de sterk gedaalde rentetarieven

In de begroting 2009 is aangenomen dat er op kortlopende uitzettingen (< 1 jaar) een rendement van 5% behaald wordt. De rentevergoeding voor nieuwe uitzettingen van tijdelijk overtollige liquide middelen ligt op dit moment in de buurt van de 3-maands Euribor (2,01%) en is daarmee beduidend lager dan de verwachting. Bij de Tweede Bestuursrapportage worden de te verwachten rente inkomsten nog scherper bekeken vanwege de uitgaven van de 'versnellingsagenda' die dan bekend zijn.

Hogere pensioenpremies ABP

Door de kredietcrisis is het ABP zwaar getroffen. Het fonds is genoodzaakt maatregelen te nemen om zijn financiële positie te verbeteren. In een herstelplan dat het ABP heeft ingediend bij De Nederlandsche Bank, zijn de maatregelen vastgelegd, die moeten leiden tot herstel. Voor Drenthe betekent dit in 2009 een lastenstijging van € 166.000 en voor 2010 en volgende jaren € 667.000

Hogere pseudo-premies WW

Tot 2009 hield de provincie net als alle andere overheden zogeheten pseudo-premies WW in op de salarissen van de medewerkers. Met ingang van 2009 mogen dergelijke pseudo-premies niet meer op de salarissen van de werknemers worden ingehouden. Het betekent een extra structurele last voor de provincie van € 485.000.

Minder hoge inkomsten uit de opcenten op de motorrijtuigenbelasting

Gelet op de zich doorzettende trend van daling van de verkopen van nieuwe auto's stellen we de in de huidige meerjarenbegroting geraamde verwachte groei van het wagenpark van 2% naar beneden bij. In 2009 tot 0,5% en tot 1% voor de jaren daarna.

In de Eerste Bestuursrapportage 2009 worden bovenstaande ontwikkelingen nader toegelicht.

Oormerken van 'vrije ruimte' voor nieuw collegeprogramma

Bij de aanvang van de huidige collegeperiode is bij het invoeren van de prioriteiten van het college in principe gekozen voor een "horizon" die niet voorbij de huidige collegeperiode reikt. De gedachte daarachter is, dat een nieuw college zelf zal willen afwegen of de prioriteiten van het vorige college voortgezet worden, dan wel dat er ruimte moet zijn voor nieuwe prioriteiten. Op dit moment is de financiële ruimte in 2012 gebaseerd op het niet na 2011 nog ramen van middelen voor de prioriteiten van het huidige college. Voorgesteld wordt € 9,7 miljoen in 2012 en 2013 te oormerken als 'vrije ruimte' voor een nieuw collegeprogramma.

Provinciefonds

In het rapport “Naar een herijking van de financiële verhouding tussen rijk en provincies” van de Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv) staan de resultaten van een onderzoek naar de omvang en de verdeling van de algemene uitkering uit het provinciefonds. Het rapport heeft verstrekkende gevolgen voor de financiële verhouding tussen rijk en provincies. In het meest recente rapport van de raad wordt voor Drenthe een korting genoemd van € 6,7 miljoen.

Hoe hoog uiteindelijk de korting op de algemene uitkering zal uitvallen, moet de komende maanden nog blijken uit de onderhandelingen tussen het kabinet en het IPO. Dan moet ook duidelijk worden wanneer de korting zal ingaan. In deze Voorjaarsnota gaan we vooralsnog uit van een korting van € 6,7 miljoen per 2011. Daarbij gaan wij er wel van uit dat niet tegelijkertijd ook de reeds opgelegde korting van – voor Drenthe - € 5 miljoen op basis van het Bestuursakkoord in 2011 gehandhaafd zal blijven.

Uiteraard zal de korting gevolgen hebben voor de activiteiten van de provincies. Als de rijksoverheid van oordeel is dat deze activiteiten gehandhaafd moeten worden, dan heeft dat volgens de Rfv gevolgen voor de bijdragen van de verschillende ministeries.

In het kader van het Provinciefonds is verder relevant dat in de aangepaste afspraken rond het Aanvullend Beleidsakkoord wordt teruggevallen op de eerder in de bestuursakkoorden afgesproken accessen. Daarnaast wordt de normeringssystematiek tot en met 2011 buiten werking gesteld. Dit betekent dat de voeding van het Provinciefonds de komende drie jaar niet wordt bepaald door de hoogte van de rijksuitgaven. In de voorstellen werkt het stimuleringspakket niet door in de accessen. Hetzelfde geldt voor de daarna geplande bezuinigingen. Deze methodiek wordt tot en met het jaar 2011 toegepast. In dat jaar vindt een evaluatie plaats. Vanaf 2012 wordt een als gevolg van die evaluatie nog te kiezen systematiek gehanteerd. De maatregel levert Drenthe een korting op van bijna € 3,4 miljoen, cumulatief over de jaren 2009 tot en met 2013.

Toelichting dekkingsvoorstel

Reserve voor Algemene Doeleinden

Voorgesteld wordt niet langer een inflatiecorrectie toe te rekenen aan de Reserve voor Algemene Doeleinden en het bedrag dat als gevolg hiervan vrijvalt ten gunste te brengen van de exploitatie. Het toerekenen van rente aan de Algemene Reserve past niet in een hedendaags financieel beleid, waarbij “oppotten” niet meer aan de orde is en waarbij een realistische reservepositie nagestreefd dient te worden.

Voorgesteld wordt verder de Algemene Reserve de komende jaren in te zetten als een soort “afvlakkingsfonds” voor de te realiseren ombuigingen en daarmee op de korte termijn de tekorten te dekken, op weg naar een duurzaam financieel evenwicht. In afwachting van nadere besluitvorming is voor het jaar 2011 de onttrekking aan de Algemene Reserve PM opgenomen. Volgens de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is het niet noodzakelijk een Algemene Reserve te hebben. De financiële risico's van de provincie worden afgedekt door de Risicoreserve waarin een bedrag van € 19 miljoen is gereserveerd. Voorts is het weerstandsvermogen van de provincie ook zonder Algemene Reserve nog ruim voldoende te noemen. Zo is er ook nog een “stille reserve” als gevolg van onbenutte belastingcapaciteit. Het uitputten van de Algemene Reserve past in een modern financieel beleid van een Provincie Nieuwe Stijl. Bovendien geeft het een meer realistisch beeld van de reservepositie van de provincie, als alle intensiveringen ten laste van de exploitatie worden gebracht en aldus integraal worden afgewogen.

Opheffen reserve ontgrondingenheffing

Voorgesteld wordt de reserve ontgrondingenheffing op te heffen en het bedrag dat als gevolg hiervan vrijvalt ad € 663.785 ten gunste te brengen van de exploitatie. De voeding van de reserve ontgrondingenheffing is op enig moment hoger dan noodzakelijk was voor de dekking van de op dat moment toerekenbare kosten. Het is acceptabel de kosten die met ontgrondingen gepaard gaan voortaan rechtstreeks ten laste van de exploitatie te brengen en daarvoor niet langer een reserve te handhaven.

Essent-aandelen

Uw Staten hebben ingestemd met het collegevoorstel om over te gaan tot de verkoop van de Essent-aandelen aan energieproducent RWE AG. Volgens de meest recente informatie wordt door de verkoop van de aandelen een eenmalige opbrengst verwacht van € 168 miljoen. Dit is inclusief het dividend over 2008 van ongeveer € 10,1 miljoen. In een later stadium zullen nog aanvullende opbrengsten mogelijk zijn, die aanvankelijk op € 90 miljoen becijferd zijn, maar waarbij inmiddels duidelijk is geworden dat daartoe een jaarlijks dividend van Enexis behoort, een meerjarige opbrengst uit de herfinanciering van de bruglening van Essent aan Enexis en een opbrengst van de verkoop van Essent Milieu en eventuele vrijval uit garanties waarvoor een zogenoemde ESCROW-voorziening is getroffen. Vooral de opbrengst uit de twee laatstgenoemde bronnen is momenteel zeer onzeker.

Het lijkt op dit moment opportuun om de opbrengsten uit deze ‘tweede tranche’ zeer beperkt in te boeken, gezien de onzekerheden die er nog rond deze opbrengsten bestaan.

Vooreerst kan het best alleen uitgegaan worden van de verwachte dividenden en de opbrengsten vanuit de herfinanciering van de bruglening.

Inmiddels is duidelijk geworden, dat voldoende aandeelhouders voornemens zijn hun aandelen ter verkoop aan te bieden, zodat de overname van Essent PLB door RWE op dat punt niets meer in de weg staat. Verder wordt ervan uitgegaan, dat de voor een aantal onderdelen van de transactie noodzakelijke goedkeuring van het rijk verkregen zal worden. Indien de verkoop onverhoopt toch niet doorgaat, komt er in plaats van de rente-inkomsten een nader vast te stellen dividend.

Taskforce ombuigingen

Gelet op het onzekere financieel perspectief op langere termijn zijn scenario's ontwikkeld; daarbij is via drie kijklijnen gekeken naar mogelijke ombuigingen en de consequenties daarvan. Die kijklijnen zijn:

- een scherpere wijze van begroten (met minder onderbesteding);
- een discussie over taken en ambities (onder meer aan de hand van benchmarks);
- een slankere interne organisatie (door betere processen).

Voor 2010 kan een voorzien tekort deels opgelost worden door in 2009 verwachte onderbestedingen in relatie met de groei van de reserves in te zetten. Uit een nadere analyse blijkt binnen een jaarlijks optredende en wisselend samengestelde combinatie van onderbesteding en overhevelingen (doorgeschoven middelen) € 10 miljoen te vinden zal zijn in programma-budgetten of aan programma's gelieerde reserves. Dit betekent dat (een deel van) het te verwachten rekeningresultaat 2009 nu reeds geoormerkt moet worden als eenmalig dekkingsmiddel voor het tekort op de exploitatie in 2010. Daarmee wordt een voorschot genomen op de bestemming van het te verwachten rekeningresultaat over 2009. Op de resultaten van deze maatregel zullen we in de Tweede Bestuursrapportage over 2009 nader ingaan. Naast het rekeningresultaat kan aanvullende dekking gevonden worden in de mutaties van reserves die onderdeel (zouden) zijn van de resultaatbestemming.

Daarbij behoort verder nog, dat overhevelingen tussen de dienstjaren aan strengere voorwaarden zullen moeten gaan voldoen en dus minder dan voorheen aan de orde zullen zijn.

Voor de langere termijn moet er voor een duurzame begroting naast het scherper begroten ook gesneden worden in taken en/of ambities. Via een takendiscussie aan de hand van de meetlat van het bestuursakkoord, omgevingsgericht werken en de Cebeon benchmark (onderdeel van het Rfv rapport) zullen scenario's worden ontwikkeld. Dit levert, onder inlevering van ambities, een besparingspotentieel op. De uitwerking van deze scenario's kost tijd en is daarom nog niet meegenomen in deze Voorjaarsnota 2009. Dit zal wel het geval zijn in de Nota van Aanbieding bij de Begroting 2010.

Via interne raadpleging en benchmarkgegevens van Price waterhouse Coopers (PwC) is ook kritisch gekeken naar de interne organisatie. Na de invoering tot 2012 van nieuwe interne processen, digitalisering, het nieuwe werken, versobering en de volledige inbedding van de uitgangspunten van "Samen Sterker in Actie!" in de organisatie kunnen naar verwachting vanaf 2012 fasegewijs de kosten van het apparaat teruggebracht worden.

Instellen Reserve Opbrengsten aandelenverkoop

Indien de Essent aandelenverkoop doorgaat, stellen we voor om een Reserve Opbrengsten aandelenverkoop in te stellen en daarin de boekwinst van de 'eerste tranche' van de verkoop van de Essent-aandelen te parkeren. Verder wordt voorgesteld de rente van deze nieuwe reserve als voeding voor een in te stellen RSP-reserve te gebruiken. De Reserve Opbrengsten aandelenverkoop zal een eerste storting kennen van ongeveer € 158 miljoen.

Instellen RSP-reserve

Voorgesteld wordt een RSP-reserve in te stellen waar de voor de projecten gelabelde gelden vanuit het Stimuleringsfonds Drentse Projecten in worden gestort. Zoals in de tabel blijkt, zal deze reserve een initiële storting kennen van ongeveer € 30 miljoen. De reserve zal voor het overige gevoed worden vanuit de toegerekende rente uit de Reserve Opbrengsten aandelenverkoop.

Jaarlijks zullen wij het rentepercentage actualiseren. Op dit moment zijn de volgende percentages het uitgangspunt: 2,5% in 2009, 3% in 2010, 3,5% in 2011 en vanaf 2012 4%. Dit betekent een jaarlijkse rentetoevoeging aan de RSP-reserve van circa € 4,7 miljoen vanaf 2010 tot € 6,3 miljoen in 2019. In onderstaande tabel wordt een financieel overzicht van de RSP-reserve gegeven.

Reserve RSP

Reserve RSP	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
bedragen x € 1.000.-											
Stand per 1 januari	18.579	29.667	34.407	39.937	46.257	52.577	58.897	65.217	71.537	77.857	84.177
Verwacht dividend 2008	10.100										
Toevoeging rente 2,5% in 2009 (3 maanden in 2009), 3% in 2010, 3,5% in 2011, vanaf 2012 4%.	988	4.740	5.530	6.320	6.320	6.320	6.320	6.320	6.320	6.320	6.320
Stand 31 december	29.667	34.407	39.937	46.257	52.577	58.897	65.217	71.537	77.857	84.177	90.497

De stand per 1 januari 2009 bestaat uit:

Interim dividend '08	2.348
Regulier dividend '07	6.700
Afwikkeling Edon	9.531
	18.579

Stimuleringsfonds Drentse Projecten

In onderstaande tabel vindt u de stand van zaken van het Stimuleringsfonds Drentse Projecten vermeld. Het voorstel om de gelabelde RSP-gelden uit het Stimuleringsfonds naar de RSP-reserve over te hevelen is hierin verwerkt.

Stimuleringsfonds Drentse projecten	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Totalen
	22.181	46.013	15.005	4.332	414	174	
Exploitatie 2008	4.063						
Vrij besteedbaar resultaat 2007	13.143						
Vrij besteedbaar resultaat 2008 (t/m 2e berap)	2.116						
Vrij besteedbaar resultaat 2008 Jaarrekening 2008	2.731						
Vrij besteedbaar resultaat 2009		284					
Vrij besteedbaar resultaat 2010			395				
Afromen reserves		3.138					
Extra dividend Essent	2.348	-2.348					
Regulier dividend Essent	6.700	-6.700					
Extra dividend Essent	9.531	-9.531					
Statenbesluiten:							
Lofar (2007-301)	-2.750						-2.750
Kennis werkt (2008-315)	-6.500						-6.500
Kennis werkt (Voorjaarsnota 2008)	-3.000						-3.000
Kennis werkt (2009-364)		-4.600					-4.600
Programma klimaat en energie (2008-335)	-2.000	-6.700					-8.700
Krediet Cultureel kwartier Assen (2008-320)	-2.400						-2.400
Onderwijskansenplan (2008-345)	-150	-500	-500	-500			-1.650
Regiopark Groningen-Assen (2009-365 en later 2009-367)		-600					-600
Meppelerdiep schutsluis bij Zwartsluis (conform M4 nov 08)			-4.000				-4.000
Attractieve steden (Ontwikkeling stadscentrum Hoogeveen) (2009 - 374)			-2.000	-2.000			-4.000
Intensivering marketing en promotie (2009-376)		-1.000					-1.000
Vrij besteedbaar/tekort	46.013	17.456	8.900	1.832	414	174	
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Totalen
Vrij besteedbaar/tekort	46.013	17.456	8.900	1.832	414	174	
Motie 19 VJN 2007 Plus Gelijke kansen onderwijs-beleid (OV-kaart)		-1.000	-1.000				-2.000
Projecten versnellingsagenda							
Project Tussenwater			-1.000	-1.000			-2.000
Monumenten		-451	-1.568	-418	-240		-2.677
Risicofinanciering MKB		-1.000	-1.000				-2.000
Totaal aanvragen	0	-2.451	-4.568	-1.418	-240	0	-8.677
Saldo na honorering aanvragen	46.013	15.005	4.332	414	174	174	

Het Stimuleringsfonds Drentse Projecten is bij het vaststellen van de Voorjaarsnota 2007 PLUS door uw Staten ingesteld. Het Stimuleringsfonds is ingesteld als dekking voor *gebiedsgerichte cofinanciering voor relatief grote projecten*. Met uw Staten is afgesproken dat van ieder project dat een beroep doet op het Stimuleringsfonds, een afzonderlijk voorstel aan u voorgelegd wordt. Het Stimuleringsfonds Drentse Projecten wordt gevoed middels incidentele meevallers en positieve rekeningresultaten. Als incidentele meevaller is vorig jaar bij de Voorjaarsnota 2008 het resultaat van het afkomen van reserves toegevoegd (circa € 3 miljoen). Ook de positieve rekeningresultaten zijn toegevoegd aan deze reserve.

Zoals eerder aangegeven is de financiële startpositie van deze Voorjaarsnota sterk negatief. Dit wordt onder andere veroorzaakt vanwege het feit dat de algemene uitkering uit het Provinciefonds onder zware druk staat. Om te komen tot een duurzaam financieel evenwicht zullen de komende jaren keuzes moeten worden gemaakt. Bezuinigingen zijn onontkoombaar.

Gezien het huidige financiële beeld is de verwachting dat toekomstige rekeningresultaten en incidentele meevallers, zich niet of slechts in beperkt mate zullen voordoen. De verwachting is dat als gevolg hiervan het Stimuleringsfonds dan niet meer gevoed zal worden.

Om een duurzaam financieel evenwicht te realiseren stellen we voor om de programma's Kennis Werkt, Klimaat & Energie, landbouw structuurversterking en toerisme structuurversterking voortaan direct structureel ten laste van de reguliere exploitatie te brengen, in plaats van het Stimuleringsfonds Drentse Projecten. Het gaat hierbij om meerjarige programma's waarbij verplichtingen aangegaan worden voor een langere periode, die zich ook voorbij de huidige collegeperiode uitstrekken. Daarmee gaat het feitelijk om structurele lasten die maken, dat deze in het kader van het streven naar een duurzaam financieel evenwicht ten laste van de exploitatie gebracht moeten worden. Dit maakt het ook eenvoudiger, de meerjarige verplichtingen ten opzichte van onze partners na te komen. Voorgesteld wordt van deze vier programma's, Kennis Werkt, Klimaat & Energie, landbouw structuurversterking en toerisme structuurversterking, jaarlijks een actieplan aan uw Staten aan te bieden, zoals dit ook bij het Stimuleringsfonds gebruikelijk was.

We willen uw Staten voorstellen het Stimuleringsfonds in stand te houden totdat de reeds door uw Staten geautoriseerde projecten financieel zijn afgerond. Dit geldt eveneens voor de projecten in het kader van de versnellingsagenda en het project aangaande de uitvoering van de motie omtrent onderwijskansenbeleid. Voorgesteld wordt het Stimuleringsfonds in de tussentijd niet meer te voeden en na afloop het Stimuleringsfonds Drentse Projecten op te heffen.

Versnellingsagenda en Kwaliteitsimpuls organisatie

Versnellingsagenda

De economische ontwikkeling in Europa en dus ook in Nederland is onder druk komen te staan. Naar verwachting zullen we als gevolg daarvan in Drenthe in 2009 en 2010 met stijgende werkloosheidscijfers worden geconfronteerd. Gelet op zijn specifieke economische structuur is Zuidoost-Drenthe hierbij het meest kwetsbare gebied. Wij vinden het onze taak om de gevolgen van de crisis zo veel mogelijk te bestrijden, gelet op onze rol in de stimulering van de regionale economie. We hebben daarom een pakket maatregelen aan u voorgelegd.

Elke maatregel is bedoeld om de uitvoering van een project te versnellen waarvan het zeker is dat ze in 2009 of 2010 kunnen worden gestart. De meeste projecten kunnen gedekt worden binnen de middelen van de Meerjarenraming 2009-2012. De extra middelen die noodzakelijk zijn, hebben we in deze Voorjaarsnota verwerkt. Dekking ervan komt ten laste van het Stimuleringsfonds Drentse Projecten. Het gehele uitgewerkte pakket aan versnellingsmaatregelen is in mei aan uw staten aangeboden om in de commissie te worden behandeld.

Ook het rijk en enkele gemeenten hebben maatregelen gepresenteerd om de kredietcrisis te bestrijden. Om onze maatregelen zo effectief mogelijk te laten zijn is onderlinge afstemming nodig over beleidsuitgangspunten, prioritering en financiële kaders. We sluiten daarom zo veel mogelijk aan bij voornemens van andere overheden met gelijksoortige ambities. Dit geldt ook voor de samenwerking in IPO- en SNN-verband.

Projecten Versnellingsagenda

Verbetering bereikbaarheid en verkeersveiligheid

- Reconstructie N374 – traject Borger-Schoonloo
- Herinrichting traverses N371 Smildes
- Incidentmanagement provinciale wegen
- Bediening op afstand op provinciale vaarwegen

Klimaat & Energie

- Innovatieve verlichting
- Energieopwekking provinciale steunpunten / toepassingsmogelijkheden windturbines
- 100.000 voertuigenplan
- 100.000 woningenplan

Stadsvernieuwing en woningbouw

- Stagnerende woningbouw
- Stadsvernieuwing Hoogeveen

Herinrichting landschap

- Versnelde inrichting EHS
- Tussenwater

Kennis Werkt

- Versnelde herstructurering bedrijventerrein De Wieken
- Risicofinanciering MKB
- Scholingsfonds
- Marketing & Promotie

Monumentenzorg

- Oude Drentse kerken
- Herbestemming agrarisch en industrieel erfgoed
- Versnelling revitalisering Veenhuizen

Kwaliteitsimpuls organisatie

De provincie ontwikkelt zich van een regulerend bestuursorgaan naar een strategievormende, regisserende organisatie. Tegelijkertijd vergroot de provincie haar realisatiekracht: van denken naar doen. Dit stelt hoge, deels ook nieuwe eisen aan de medewerkers. Het vraagt om extra inzet op het gebied van ontwikkeling, scholing en opleiding. Om die reden wordt er de komende jaren fors ingezet op de organisatiebrede Strategische Personeelsplanning.

Daar komt bij dat bij de provincie de komende jaren een groot aantal zeer ervaren medewerkers zal uitstromen. Ruim 10% van de medewerkers bij de provincie is 60 jaar of ouder. Over drie jaar is dit het geval voor bijna 20% van de medewerkers. Minstens zo interessant als de vraag wanneer medewerkers uit dienst gaan, is de vraag hoe de medewerkers de verschillende fasen van hun loopbaan vormgeven. Het gaat om met respect toewerken naar een goede overdracht van kennis en ervaring en boeien en binden van de jongere generatie. Het gaat hierbij om het waarborgen van de continuïteit van het collectief geheugen.

We gaan deze opgaven realiseren door fors in te zetten op competentie management en generatiemanagement. Om de grote uitstroom van zeer ervaren medewerkers goed en tijdig op te kunnen vangen gaan we werken met zogeheten meester-gezelconstructies. Op die manier blijft kostbare kennis en ervaring voor de organisatie behouden.

De nieuwe manier van werken zullen we grotendeels met het zittende personeel kunnen realiseren. Om de grote ambities van de provincie te realiseren achten wij het echter noodzakelijk dat er nu een kwaliteitsimpuls aan de organisatie wordt gegeven. Op een aantal gebieden stellen wij voor de formatie met in totaal 16 fte's uit te breiden. Deze versterking is met name nodig om nieuw beleid op het gebied van economie (projectverwerwers), ruimtelijke ontwikkeling (projectleiders en projectontwikkelaars) en duurzaamheid (milieuplanologen en energieconsulenten) goed en tijdig te realiseren.

De voorinvestering in personeel die wij nu voorstellen, zullen wij compenseren met het niet meer aanvullen van een deel van de uitstroom in de komende jaren (inverdieneffecten). Het betreft hier in totaal 31 fte's.

In Programma 6 Middelen kunt u de financiële vertaling van voorgaand plan vinden. Bovendien is de gewenste additionele personele inzet bij de uitvoering van het Bestuursakkoord, het RSP-programma en de activiteiten op het gebied van klimaat en energie opgenomen in de desbetreffende inhoudelijke programma's.

Programma 1

De provincie doét er toe!

Collegeprogramma 2007-2011

Onze ambitie is de provincie te laten leven door actief te zijn als stimulator, initiatiefnemer en regisseur. Voorop staat een heldere en duidelijke communicatie. Digitale ontsluiting van informatie speelt een belangrijke rol. De dienstverlening aan inwoners, bedrijven, organisaties en medeoverheden wordt verbeterd. Zij worden interactief betrokken bij de opstelling en uitvoering van provinciaal beleid. Samenwerking met gemeenten, waterschappen en buurprovincies is van belang. Drenthe wordt sterker gepositioneerd op nationaal en internationaal niveau. De lobby richting Den Haag en Brussel krijgt meer aandacht. Bij de profilering van Drenthe staan de eigen kernwaarden centraal. Actief wordt ingespeeld op belangrijke (inter)nationale trends als klimaatverandering, duurzame energievoorziening, internationalisering en demografische veranderingen. De gebiedsgerichte aanpak krijgt meer gestalte.

Mid-term review

Prioriteit	Status per prioriteit		
	Volgens planning	Enige vertraging	Realiseren we niet/te laat
1.1. Rolopvatting provincie als middenbestuur			
1.2. Impuls samenwerken met medeoverheden			
1.3. Grotere betrokkenheid burgers, bedrijven en organisaties bij provinciaal beleid			
1.4. Profilering provincie Drenthe			
1.5. Digitale ontsluiting informatie: project e-dienstverlening (voorheen project Burger en provincie)			

1.1 Rolopvatting provincie als middenbestuur

Status: groen

Deze prioriteit ligt op schema. Wij hebben het Bestuursakkoord ondertekend waarin de nadruk ligt op de decentralisatie van taken. In de eerste helft van 2008 hebben Provinciale Staten het rapport Amen is geen Amsterdam opgesteld. Om hieraan uitvoering te geven hebben wij in de tweede helft van 2008 een strategisch plan van aanpak gemaakt.

Eind 2008 zijn wij gestart met de voorbereiding van een bestuurlijke conferentie op 23 februari 2009 voor de Drentse gemeenten en de provincie over het overhevelen van taken naar de gemeenten. Afgesproken is tijdens deze conferentie om vóór deze zomer samen een strategische agenda voor heel Drenthe op te stellen.

1.2 Impuls samenwerken met medeoverheden

Status: groen

Bij het opstellen van strategische agenda's met gemeenten is sprake van enige vertraging. Dit is veroorzaakt doordat we voor een andere insteek hebben gekozen, namelijk afspraken maken aan de hand van RSP-gelden. Deze zijn in voorbereiding. Met de Drentse colleges van B&W hebben we afgesproken een gezamenlijke strategische agenda voor heel Drenthe op te stellen. Ook hebben wij met alle Drentse gemeenten sociale allianties ondertekend over de uitvoering van de Sociale Agenda 2009-2012.

Er is inmiddels een begin gemaakt met het structureren van het overleg tussen verschillende overheden om overlap te voorkomen. Hiertoe dienen de zogeheten portefeuillehoudersover-

leggen. Er is verder strategische overleg met gemeenten gepland. Ook was er de introductie van relatiebeheer voor de fysieke leefomgeving.

In oktober 2008 hebben we voor de eerste keer het Drents Bestuurlijk Overleg Europa gehouden. Afsgesproken is om dit overleg twee keer per jaar te houden. In december 2008 hebben statenleden en gemeentebestuurders een gezamenlijk werkbezoek aan Den Haag gebracht, met als thema 'Europa in Den Haag'. In januari 2009 heeft het SNN-POHO Europa besloten om rond dit thema een cursusdag te organiseren voor gemeenten en waterschappen in de drie noordelijke provincies. Het initiatief wordt uitgewerkt door de provincie Fryslân. Tot slot hebben wij een verkennend onderzoek naar het opzetten van een Europoloket uitgevoerd. Begin maart 2009 hebben uw staten de conclusies en aanbevelingen uit dit onderzoek besproken en aangenomen. Inmiddels hebben wij een start gemaakt met het uitwerken en uitvoeren van deze conclusies en aanbevelingen. Ook hebben we een algemene cursus Europa en een cursus Europees recht georganiseerd. Beide cursussen worden jaarlijks gehouden.

Voor 1.1 en 1.2 geldt dat we alles wat we gepland hebben, ook daadwerkelijk uitvoeren; vandaar de 'groene' status. Dit neemt echter niet weg dat er nog heel wat moet gebeuren. De komende periode moeten we flink doorpakken en keuzemodellen opstellen en uitwerken.

1.3 Grotere betrokkenheid burgers, bedrijven en organisaties bij provinciaal beleid

Status: oranje

De uitwerking van deze prioriteit ligt voor een deel op schema. De komende periode moeten er belangrijke stappen ondernomen worden om de gewenste eindresultaten te bereiken.

We gaan gevolg geven aan een advies over het interactief werken in de organisatie. Het rapport geeft een dwarsdoorsnede van de vier beleidsafdelingen. Het laat zien hoe daar op dit moment interactief en integraal gewerkt wordt en waar ondersteuning en ontwikkeling nodig is. Daarnaast zijn concrete adviezen geformuleerd over ondersteuning op het niveau van afdelingen, individuen en dossiers. Deze adviezen werken we op korte termijn uit.

Er is inmiddels ondersteuning gegeven aan het uitwerken van de participatie bij het klimaats- en energiebeleid. Soortgelijke, vraaggerichte ondersteuning zal ook elders in de organisatie worden geboden op basis van het rapport. Deze ontwikkelingen hebben als doel zo goed mogelijk van buiten naar binnen te werken. Met andere woorden: deze intern gerichte werkzaamheden gaan bijdragen aan het behalen van onze externe doelstellingen.

Bij het realiseren van de eindresultaten binnen deze prioriteit 1.3 richten we ons vooral op het ontwikkelen van voor een integrale en interactieve werkwijze waarin alle partners een gelijkwaardige rol hebben. Een aantal voorbeelden waarin de ambitie van de provincie om interactief te werken goed naar voren komt zijn:

- Omgevingsbeleid
- Provinciaal Meerjarenprogramma
- Sociale agenda (plus bijbehorende allianties)
- Culturele Agenda
- Provinciaal Verkeer- en Vervoersplan

Verder zijn activiteiten uitgevoerd met als doel om Drenthe en de noordelijke provincies meer over het voetlicht te krijgen in Brussel. Ook moeten deze inspanningen inzichtelijk maken welke Europese kansen die voor Drenthe en Noord-Nederland hebben.

1.4 Profilering provincie Drenthe

Status: oranje

Deze prioriteit ondervindt enige vertraging. Advertenties worden op dit moment nog onvoldoende gebruikt als manier om de provincie te profileren. Dat geldt zowel beleidsinformatie als voor personeelsadvertenties.

Wel gerealiseerd de versterking van de ondersteuning en advisering van het college. Daarnaast heeft de nieuwe perstelefoon gezorgd voor een 7 x 24 uur bereikbaarheid van de provincie voor de media. Ook hebben we gewerkt aan een internetportaal voor de bekendheid van de provincie met name op het gebied van recreatie en toerisme.

In 2009 gaan we werken aan een forse uitbreiding van het aantal persberichten, het verder ontwikkelen van het portaal (in overleg met Marketing Drenthe) en een samenhangend beleid rondom de personeelsadvertenties. Daarbij vormen advertentie en website één geheel. Ook het verbeteren van de communicatie rondom onze programma's en de grote projecten moet in de loop van 2009 leiden tot een grotere zichtbaarheid van de provincie.

We gaan in 2009 werken aan het breder benutten van de site www.reuring.nl als middel om de Drenten hun mening te laten geven over het provinciaal beleid. Reuring zal als inspraakinstrument duidelijker aan het internetportaal worden gekoppeld. Zo wordt de site beter bruikbaar bij interactieve beleidstrajecten.

1.5 Digitale ontsluiting informatie via project Burger en provincie **Status: rood**

Deze prioriteit ligt voor een groot deel niet op schema. Het grootste aandachtspunt hier is e-dienstverlening. In de huidige inzet kunnen we niet voldoen aan de afspraken in het Nationaal Uitvoeringsprogramma waaraan we ons gecommitteerd hebben. We moeten fors inzetten op de uitvoering van het NUP, via het actualiseren en vervolgens uitvoeren van Welkom in Digitaal Drenthe. Andere activiteiten zijn in belangrijke mate gerealiseerd. De eerste veertien e-formulieren zijn inmiddels online. Digitale ondertekening is de volgende stap die in de eerste helft van 2009 kan worden worden. De eerste versie van het provinciale Kwaliteitshandvest is geaccordeerd en wordt vanaf medio januari 2009 gehanteerd. Verder is het Geoportaal volledig operationeel op www.drenthe.info/kaarten/website/geoportaal. Het beslisdocument waarin vanuit het programma *Provinciehuis van Morgen* de visie op de nieuwe werkplek en onderlinge samenwerking gegeven is, is inmiddels opgeleverd. Dit behelst de inrichting van de computerwerkplek van de eindgebruiker.

Intensiveringen

1.1 Rolopvatting provincie als middenbestuur

Intensiveren volgens Provincie Nieuwe Stijl

Wij geven prioriteit aan de uitvoering van het bestuursakkoord en het uitwerken van en uitvoering geven aan onze reactie op het rapport 'Amen is geen Amsterdam'. *Prioriteit: vóór de zomer van 2009 ontwikkelen wij een visie op de Provincie Nieuwe Stijl (PNS). Deze visie, en de gevolgen daarvan voor Drenthe, verwerken wij in de Begroting 2010.*

Benodigde extra financiële middelen (prioriteit)

De staten hebben gevraagd een externe programmamanager voor de uitvoering van Amen is geen Amsterdam aan te trekken. Vanwege de inhoudelijke samenhang hebben wij dit gekoppeld aan de uitvoering van het Bestuursakkoord en een verkenning van samenwerkingsverbanden in de regio.

Voor het programma Uitvoering Bestuursakkoord is een bedrag van € 400.000 op jaarbasis begroot. Dit bedrag is onder andere bedoeld om personeel op het programma te zetten.

De programmamanager hebben wij inmiddels aangetrokken. Dit betreft additioneel benodigde inzet. Een deel van de benodigde middelen dekken we door verschuivingen binnen de bestaande formatie en door inzet van bestaande budgetten vanuit Programma 1. Dit betekent dat uiteindelijk een intensivering nodig is van € 250.000 op jaarbasis.

Vergunningverlening Wet Milieubeheer en Wabo

Op basis van het Bestuursakkoord en het rapport Amen is geen Amsterdam is gekozen voor een beleid met de nadruk op regievoering in plaats van uitvoering. We gaan onderzoeken hoe de uitvoering van de vergunningverlening en de handhaving een plek kan krijgen in de nieuwe organisatie (bijvoorbeeld in de vorm van een zogeheten omgevingsdienst).

In de periode tot 2011 willen wij kwalitatief en kwantitatief op het huidige (ISO-gecertificeerde) niveau uitvoering blijven geven aan de vergunningverlening. Daarnaast werken wij in deze periode hard aan de implementatie van de Wabo (verwachte invoering op 1 januari 2010).

Wij verzoeken de staten om hiervoor extra financiële middelen beschikbaar te stellen.

De benodigde tijdelijke externe inhuur voor de start van een omgevingsdienst schatten wij voor 2009 en 2010 in op € 165.000 per jaar. De benodigde middelen voor 2009 zullen gedekt worden binnen bestaande budgetten.

1.2 Impuls samenwerken met medeoverheden

Intensiveren volgens Provincie Nieuwe Stijl

Op basis van de RSP-gelden stellen wij strategische agenda's met gemeenten op. Samen met de VDG werken wij aan het opstellen van een strategische agenda voor de uitvoering van het Bestuursakkoord.

Onze prioriteiten zijn hierbij:

- het intensiveren van de strategische agenda's met de VDG en met de grote RSP-gemeenten;
- het inzetten op profilering en inzet van Drenthe en haar belangen richting Europa in brede zin, ook in Noord-Nederlands verband.

De intensiveringen kunnen we realiseren met bestaande middelen.

1.3 Grotere betrokkenheid burgers, bedrijven en organisaties bij provinciaal beleid

Gedeeltelijk heroverwogen volgens Provincie Nieuwe Stijl

Vanuit deze prioriteit willen wij meer inzetten op het organisatiebreed realiseren van interactief beleid, het ondersteunen in competentieontwikkeling en het realiseren van concrete interactieve dossiers. Daarnaast zetten wij in op het aanbieden van instrumenten voor integraal en interactief werken en het invulling geven aan onze centrale regiefunctie.

We willen veel nadruk leggen op betrokkenheid van gemeenten, bedrijven en organisaties bij beleidsontwikkeling. Burgers betrekken wij alleen daar waar dat duidelijk meerwaarde biedt.

In dit verband gaan we ons webforum www.reuring.nl aan het webportaal Drenthe koppelen. De komende tijd wordt nader uitgewerkt hoe dit instrument op een bij de Provincie Nieuwe Stijl passende wijze ingezet kan worden. Bij al deze activiteiten moet zo goed mogelijk van buiten naar binnen gewerkt worden. Op deze manier kunnen ze een bijdrage leveren aan het halen van onze externe doelstellingen.

De omschakeling van een regulerende naar een strategievormende, regisserende organisatie volgens Provincie Nieuwe Stijl vraagt extra inzet op het gebied van ontwikkeling en scholing van medewerkers. Programma 1 en Programma 6 Middelen trekken gezamenlijk op om hieraan de komende jaren uitvoering te geven.

1.4 Profilering provincie Drenthe

Niet intensiveren, maar andere invulling volgens Provincie Nieuwe Stijl

Wij gaan veel meer inzetten op enerzijds extern gericht werken en belangenbehartiging en anderzijds op transparantie en verantwoording. Wij willen Drenthe duidelijk meer profileren richting Europa, IPO, gemeenten en organisaties. Dat betekent dat we ons minder prominent gaan richten op de burger. We zullen dat alleen doen waar dit meerwaarde heeft. Daarnaast richten wij ons op het opzetten van een eenduidig (personeels)advertentiebeleid, het inzetten en verbeteren van ons internetportaal en het verbeteren van de communicatie rondom programma's en projecten.

1.5 Digitale ontsluiting provincie: e-dienstverlening

Er zijn intensiveringen noodzakelijk om de doelstellingen met betrekking tot prioriteit 1.5 te halen. Per 1 december 2008 zijn in het kader van het NUP en Gideon versnellingen afgesproken inclusief harde deadlines. Drenthe heeft zich via het IPO geconformeerd aan deze afspraken en is daarmee gehouden aan de bijbehorende wettelijke termijnen. De versnelling die hiermee beoogd wordt heeft zijn weerslag in een tijdelijk extra inzet en dus extra kosten in 2009. Verder is er sprake van een achterstand bij de vervanging van de huidige ICT-infrastructuur, zoals vastgelegd in Vernieuwing ICT- en beheeromgeving, vanwege afwachting van het groot-schalige revitaliseringproces van het provinciehuis. In onze ogen zijn voorzieningen voor de ondersteuning, het beheer en het realiseren van een totaal vernieuwde ICT omgeving onontkoombaar. ICT is een randvoorwaarde voor het nieuwe werken en de invloed daarvan op de werkplekfaciliteiten. Om dit te kunnen blijven doen is een nieuwe ICT infrastructuur noodzakelijk, inclusief management- en beheergereedschappen. Beheer moet centraal, op afstand, in hoge mate geautomatiseerd en middels self-support aangeboden worden.

De uitgestelde vervanging maakt dat alles tegelijkertijd moet worden uitgevoerd. Naast de complexiteit van de operatie moet tijdelijk ook een hoeveelheid extra werk gelijktijdig worden uitgevoerd. Projecten als de vernieuwing van het subsidieproces en de Wabo zijn direct afhankelijk van de vernieuwde ICT-infrastructuur.

Voor het informatiebeheer (archiefzorg) geldt eveneens naast een wettelijke verplichting om over een Documentair Structuur Plan te beschikken dat de overgang van papier naar digitaal werken tijdelijk om extra inspanningen vraagt. Nieuwe processen worden ingevoerd. Een goed digitaal informatiebeheer wordt opgezet. Voor de uitvoering van de nieuwe taken is tijdelijk extra capaciteit noodzakelijk.

Kortom, de intensiveringen op grond van strategische keuzes, versnellingen ten gevolge van NUP en Gideon, uitstel van noodzakelijke vernieuwingen in het verleden plus de overgang naar digitaal werken maken dat we een aantal extra investeringen in het kader van deze prioriteit opvoeren.

Activiteit	2009*	2010	2011	2012	2013
I-Beleid	160.000,-	135.000,-	75.000,-	50.000,-	50.000,-
NUP	170.000,-	90.000,-	40.000,-	40.000,-	40.000,-
Gideon		60.000,-	10.000,-	10.000,-	10.000,-
Informatiemanagement (informatiebeheer, ICT-omgeving)	1.390.000,-	1.010.000,-	252.000,-	70.000,-	70.000,-
Totaal	1.720.000,-	1.295.000,-	377.000,-	170.000,-	170.000,-

* Dekking voor 2009 wordt gezocht binnen bestaande budgetten

Conclusie

We zetten stevig in op de Provincie Nieuwe Stijl, vooral op de onderdelen samenwerking met medeoverheden, belangenbehartiging, extern gericht werken, kwaliteit van dienstverlening en transparantie en verantwoording. Deze inzet moet leiden tot een krachtige, extern- en ontwikkelingsgerichte provincie Drenthe.

Daarnaast gaan we in de realisatie van onze doelen en taken sterker de verbinding leggen met Programma 6 (Middelen) en het programma Sámen Sterker in Actie (SIA).

Verder gaan we op operationeel, tactisch en strategisch niveau een actieve rol spelen in de zorg voor kwaliteitsverbetering door samenwerking (bijvoorbeeld bij de ontwikkeling van een omgevingsdienst). Richting IPO zetten we vooral in op het voeren van een discussie over de bevoegdheden van de provincie op het gebied van het zogeheten interbestuurlijk toezicht.

Samenvatting intensiveringen

Onderwerp intensivering	Wat is het resultaat?	Welke activiteiten gaan we verrichten?
Rolopvatting provincie als middenbestuur, inclusief: - Vergunningverlening in kader Wm en Wabo - Implementatie Wabo	Vóór de zomer hebben wij een visie op de Provincie Nieuwe Stijl ontwikkeld. De gevolgen hiervan, evenals die van de uitwerking van het bestuursakkoord, verwerken wij in de begroting 2010. Kwalitatief goede en tijdig genomen besluiten, conform de ISO-kwaliteitsnorm. Wabo in organisatie geïmplementeerd per 1 januari 2010.	Opstellen en uitvoeren van uitvoeringsprogramma bestuursakkoord. Tijdelijk inhuren van expertise in 2009 en 2010. Extra formatie voor invoeren Wabo in organisatie.
Impuls samenwerken met medeoverheden	Strategische agenda's met Drentse gemeenten. Strategische agenda met VDG voor de uitvoering van het bestuursakkoord. Profilering en inzet van Drenthe en haar belangen richting Europa.	Aan de hand van de RSP-gelden en in overleg met Drentse gemeenten opstellen van strategische agenda's. Uitvoeren Europastrategie.
Digitale ontsluiting provincie: e-dienstverlening	Voldoen aan de afspraken van het NUP, en daarmee van Drenthe een dienstbare en transparante overheid maken	Uitvoeren van het NUP, via het actualiseren en uitvoeren van WiDD.
Informatiemanagement, (Informatiebeheer, ICT-beheer)	Een qua informatiemanagement efficiënte en transparante provinciale organisatie die beschikt over makkelijk toegankelijke, betrouwbare, authentieke informatie.	- Archiefzorg/informatiebeheer, het inrichten van een DSP. - Vernieuwen ICT- en beheeromgeving.

Wat gaat het kosten

Programma 1 De provincie doet ertoe!	2009	2010	2011	2012	2013	Totaal 2009-2013
Rolopvatting provincie als middenbestuur (uitwerking bestuursakkoord)	-190.000	-250.000	-250.000			-690.000
Vergunningverlening i.h.k.v. Wm & Wabo		-165.000				-165.000
Digitale ontsluiting provincie: e-dienstverlening		-285.000	-125.000	-100.000	-100.000	-610.000
Informatiemanagement		-1.010.000	-252.000	-70.000	-70.000	-1.402.000
Totaal	-190.000	-1.710.000	-627.000	-170.000	-170.000	-2.867.000

Extensiveringen

- Ten aanzien van de grotere betrokkenheid van burgers bij het provinciaal beleid kiezen we voor een andere insteek. Betrokkenheid van burgers zou alleen bij beleidsontwikkeling en uitvoering aan de orde moeten zijn als deze een meerwaarde heeft. Deze extensivering levert geen financiële middelen op.
- We gaan de interne en externe profilering in onze uitgingen soberder uitvoeren. Voor communicatie richting burgers is een scherpere afweging vooraf gewenst of de effectiviteit en doelmatigheid van communicatieve inspanningen gewenst is. Deze extensivering levert geen extra middelen op.
- Het efficiënter inrichten van het informatiemanagement zal op termijn een besparing van personele inzet binnen de primaire processen van de organisatie opleveren. In 2011 stellen we opnieuw vast hoe de formatie er vanaf 2012 naar onze mening uit moet zien. Vooruitlopend op eerdere aannames zetten we in op een besparing van 15 fte per 2013. Een nadere analyse is in voorbereiding. De financiële verwerking van deze extensivering hebben wij in Programma 6 opgenomen als onderdeel van Strategische Personeelsplanning.

Samenvattend overzicht

Programma 1 De provincie doet ertoe!	2009	2010	2011	2012	2013	Totaal 2009-2013
Intensiveringen	-190.000	-1.710.000	-627.000	-170.000	-170.000	-2.867.000
Extensiveringen	-	-	-	-	-	-
Saldo	-190.000	-1.710.000	-627.000	-170.000	-170.000	-2.867.000

Wijzigingsvoorstel prioriteiten programma 1

De realisatie van de doelen zoals die in hoofdstuk 1 van het Collegeprogramma beschreven zijn, hebben we programmatisch uitgewerkt. De formuleringen van de prioriteiten zoals we die aan het begin van de collegeperiode hebben gedaan komt voor een deel niet meer overeen met de werkelijke uitwerking van het hoofdstuk zoals dat nu gebeurt.

Om een juist en volledig beeld te geven van de uitwerking van hoofdstuk 1 willen we scherpere aanbrenge in de benaming van de prioriteiten, en bijbehorende budgetten en activiteiten duidelijker koppelen aan de beoogde doelen.

Zo stellen wij bijvoorbeeld voor om de uitwerking van het bestuursakkoord als een aparte prioriteit op te nemen (prioriteit 1.1). In de onderstaande tabel hebben we voor deze prioriteit nog geen budget opgenomen. Dat kan pas nadat u akkoord bent gegaan met ons intensiveringsvoorstel (zie hiervoor onder Intensiveringen).

Wij verzoeken uw staten in te stemmen met het onderstaande voorstel voor de indeling van de prioriteiten, budgetten, activiteiten en resultaten binnen programma 1.

Voorstel nieuwe prioriteiten en budgetten:

Prioriteit	Totaalbudget			Activiteiten	Resultaten
	2009	2010	2011		
1.1 Uitvoering bestuursakkoord				<p>Uitvoeringsprogramma Bestuursakkoord, inclusief kwaliteitsverbetering door samenwerking</p> <p>Vergunningverlening en Wabo: externe inhuur</p>	<p>Provincie Drenthe is gebiedsregisseur in het fysiek economisch domein en op het gebied van cultuur.</p> <p>Concentratie op kerntaken en regievoering in plaats van uitvoering.</p> <p>Provincie Drenthe voert haar wettelijke toezichtstaken uit en ziet toe op de kwaliteit van het lokaal bestuur</p> <p>Kwaliteit van bestuur en dienstverlening van de provincie is aantoonbaar verbeterd.</p> <p>De provincie werkt samen met lokale overheden en andere partners in robuuste uitvoeringsorganisatie(s)</p>
1.2 Betere bestuurlijke samenwerking	156.000	100.000	100.000	<p>Ontwikkelen van Gemeenschappelijke gebiedsgerichte strategische agenda's</p> <p>Samen met de VDG opstellen van een overkoepelende strategische agenda voor Drenthe, mede gebaseerd op onze Drentse visie.</p> <p>Samenwerking met de 4 grote gemeenten van Drenthe (strategische agenda voor RSP-gelden)</p> <p>Samenwerking met de Drentse Waterschappen.</p> <p>Uitvoeren nota Europastrategie Drenthe, waaronder organiseren periodiek overleg met leden van het Europees Parlement.</p> <p>Organisatie van een Drents Bestuurlijk overleg Europa.</p> <p>Opzetten Europaloket (deels e-dienstverlening, prioriteit 1.5)</p> <p>Organisatie van een evenement rondom de verkiezingen van het Europees Parlement.</p> <p>Cursus Europa algemeen en cursus Europees recht.</p>	<p>Intensivering van de bestuurlijke samenwerking tussen provincie en medeoverheden</p> <p>Profilering Drenthe in Europa</p> <p>sterkere beïnvloeding van Europese dossiers vanuit Drenthe;</p> <ul style="list-style-type: none"> - meer sturing op interregionale samenwerking; - transnationale samenwerking met regio's in Europa; - sterke positie op de NOA. <p>Interne organisatie Europa- proof. De 3 pijlers van Europaproof (wet- en regelgeving, beleidsbeïnvloeding en subsidieprogramma's) zijn geïntegreerd in het ambtelijk en bestuurlijk handelen van de provincie Drenthe.</p>

Prioriteit	Totaalbudget			Activiteiten	Resultaten
	2009	2010	2011		
1.3 Beter(e) beleid- (processen)	349.000	170.000	138.000	<p>Ontwikkelen van een instrumentenbox die een concrete (proces)handleiding biedt aan projectleiders om interactieve processen doeltreffend op te zetten en uit te voeren. Daarnaast vergroten van kennis en ervaring rond interactieve beleidsontwikkeling.</p> <p>Ontwikkelen van een mini-leergang rondom gebiedsgericht werken. Hierin de uitwerking van de begrippen interactieve beleidsontwikkeling en regievoering met behulp van interne en externe kennisdragers verder uitwerken.</p> <p>Eerste opzet maken voor organisatiebrede visie rond interactieve beleidsontwikkeling. Actieve koppeling leggen met visie op Provincie Nieuwe Stijl.</p> <p>Het bieden van vraaggerichte (proces) ondersteuning op complexe, interactieve en integrale dossiers. Gestart wordt met drie dossiers, dit kan op aanvraag van projectleiders uit de organisatie uitgebreid worden.</p>	Toerusting organisatie voor interactieve beleids- / regievoering die past binnen de werkwijze van Provincie Nieuwe Stijl.
1.4 (Inter)actiever informeren en beter profileren	277.000	225.000	225.000	<p>Verdere uitbouw Drentheportaal</p> <p>Provinciaal beleid in media</p> <p>Arbeidsmarktcommunicatie</p> <p>Bundeling en verbetering bekendmakingen</p> <p>Kwaliteitshandvest</p> <p>Kwaliteit van dienstverlening</p>	<p>Betere beeldvorming positie en status PS en GS en werkzaamheden provincie.</p> <p>Beter vermarkten Drenthe als unieke en veilige omgeving voor wonen, werken en recreëren.</p> <p>Een duidelijker gezicht van de provincie Drenthe met een goede beeldvorming over de taken.</p> <p>Grotere aandacht voor provinciaal beleid in de media.</p> <p>Nulmeting naleving servicenormen</p> <p>Klanttevredenheidsonderzoek</p>
1.5 Digitale informatie en (e-) dienst-verlening	288.000	50.000	50.000	<p>Actualiseren en uitvoeren WiDD</p> <p>Inrichting / onderhoud digitale infrastructuur</p>	<p>Voldoen aan afspraken tussen IPO, rijk, UvW en VNG over totstandkoming programma e-overheid normen BurgerServiceCode.</p> <p>Actuele beleid- en productinhoud digitaal beschikbaar.</p>

Programma 2

Samenleving met samenhang

Collegeprogramma 2007-2011

In de Drentse samenleving is plaats voor iedereen, van jong tot oud. Met alle mogelijkheden en voorzieningen om te leren genieten van cultuur, om te kunnen bewegen en om (verzorgd) oud te worden. Een samenleving gericht op het beginsel van het Drentse naoberschap, met waar nodig de helpende hand voor de zwakkere en extra aandacht voor zorg aan jongeren en ouderen. Een samenleving waarin welzijn hoog in het vaandel staat en waarbij niemand aan de kant staat. Een samenleving waarin cultuur naast (ver)bindende factor ook bijdraagt aan educatie, sociale cohesie en aan (versterking) van de Drentse identiteit. Waarin de rijkgeschakeerde culturele voorzieningen en de uitgebreide culturele infrastructuur worden ingezet als magneet voor de economie. Om een samenleving met samenhang te realiseren zetten wij de komende periode in op de sociale en culturele impuls. De impuls beslaat het hele werkveld Welzijn en Cultuur. Op een aantal terreinen hebben wij wettelijke taken. Deze worden optimaal uitgevoerd. Daarnaast vervullen wij een actieve rol op het sociale en culturele terrein. De voorgestelde intensivering worden gezien als een totaalpakket. Over de concrete invulling worden met gemeenten en maatschappelijke organisaties afspraken gemaakt.

Mid-term review

Prioriteit	Status per prioriteit		
	Volgens planning	Enige vertraging	Realiseren we niet/te laat
2.1. Kansen voor jeugd en gezin			
2.2. Kansen voor onderwijs: kwaliteitsslag basisonderwijs Drenthe			
2.3. Kansen voor onderwijs: aanpak Voortijdig Schoolverlaten			
2.4. Kansen voor welzijn en zorg: sociale samenhang en participatie			
2.5. Kansen voor "7 tot 7" diensten en voorzieningenprogramma in Drentse gemeenten			
2.6. Kansen voor sport: Drenthe profilering als sportprovincie			
2.7. Versterken culturele infrastructuur Drenthe			
2.8. Vergroten cultuurparticipatie			
2.9. Behoud en ontwikkelen cultureel erfgoed			
2.10. Vormgeving beeldkwaliteit in openbare ruimte			

Bij de besluitvorming over de Sociale Agenda en de Culturele en Museale Agenda heeft de nieuwe rol- en taakverdeling tussen rijk, provincie en gemeenten een belangrijke rol gespeeld. Intensieve samenwerking tussen provincie, gemeenten en gesubsidieerde instellingen was een ander belangrijk uitgangspunt. De afbouw van de taken in het sociale domein kan leiden tot verschuivingen binnen Programma 2 van de begroting van sociaal naar cultuur. Noodzakelijke investeringen in het culturele domein kunnen mogelijk worden gemaakt door afbouw van de sociale taken. We zoeken in het culturele en sociale beleid voor de komende jaren nadrukkelijk de aansluiting en de samenhang met het nieuwe omgevingsbeleid en het Provinciaal Meerjarenprogramma. Tevens versterken we de relatie tussen cultuur en economie.

In de periode 2005 tot en met 2008 voerden wij het programma Mensen in het Middelpunt uit. Dit programma bestond uit een aantal wettelijke taken en uit autonoom beleid. Het programma is uitgevoerd in vijf inhoudelijke programma's: Werken en Leren, Opgroeien, Wonen en Leven, Participatie en Parels van Drenthe. In Mensen in het Middelpunt was er een slag naar verza-
kelijking gemaakt zowel naar instellingen als naar gemeenten. Het bleek slagvaardig beleid, waardoor een goede positiebepaling op dit gebied tussen gemeente en provincie ook meer dan ooit noodzakelijk werd. Vanaf 2009 geldt het beleid van de Sociale Agenda *Sociaal doe je niet alleen* en de Culturele en Museale Agenda *Cultuur als Magneet*.

Bij de ontwikkeling van het nieuwe beleid is er in 2007 voor gekozen de programma's te verdiepen. Omdat in het sociale en in het culturele domein sprake is van een verschillende rolverdeling tussen de provincie en gemeenten, zijn er bij de totstandkoming van nieuw beleid twee verschillende routes gevolgd. Waar binnen het sociale domein het primaat vooral bij de gemeenten ligt, ligt dat in het culturele domein andersom.

In de Nota van Aanbieding bij de Begroting 2010 zal de verdiepingsslag worden gemaakt voor de rollen en taken-discussie in het sociaal-culturele domein. Daarin nemen we signalen mee vanuit het veld en de gemeenten. Belangrijke bijeenkomst hiervoor was de bestuurlijke werkconferentie met de gemeenten in februari dit jaar.

De Sociale Agenda Sociaal doe je niet alleen

Sociaal Beleid in perspectief

In de sociale agenda is afgesproken dat we in 2013 de provinciale taken binnen het Sociale domein hebben teruggebracht tot de volgende kerntaken:

- Uitvoering Wet op de Jeugdzorg
- Uitvoering Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO), artikel 13, ondersteuning uitvoering lokaal Sociaal Beleid

Deze laatste taak wordt ingevuld door de ontwikkeling van kennis- en innovatienetwerken gelieerd aan de steunfunctie's in de domeinen van de WMO.

Op het gebied van topsport heeft uw college bovendien een grote ambitie.

We hebben in *Sociaal doe je niet alleen* gekozen voor een strakke overdracht van taken.

Hiervoor wordt een periode van vier jaar uitgetrokken. In twaalf lokale Sociale Agenda's en twaalf Sociale Allianties staan de ambities beschreven, zijn de rollen en taken verdeeld en is opgenomen hoe tussen 2009 en 2012 de ambities gerealiseerd worden.

Met de intrede van *Sociaal doe je niet alleen* spelen we als provincie op een aantal sociale terreinen geen rol meer, op andere thema's alleen een strategische rol en in bijna alle gevallen een rol die nauw aansluit bij de gemeentelijke rol. Wellicht zo'n 95 procent van het sociaal beleid wordt in allianties met gemeenten uitgevoerd. Wij gaan het beleid van *Sociaal doe je niet alleen* binnen de vastgestelde financiële kaders realiseren. Tot en met 2012 ondersteunen we gemeenten zowel financieel als qua formatie bij het overnemen van taken. Na 2012 heeft de provincie de benoemde kerntaken en zijn de verplichtingen richting gemeenten afgerond.

In het kader van de overdracht van provinciale taken naar de gemeenten is een bovenlokale impuls en regie noodzakelijk. Een aantal projectleiders wordt opgenomen in het Bureau Uitvoering Sociale Agenda (BUSA). Het bureau bestaat conform *Sociaal doe je niet alleen* maximaal vier jaar. Het heeft tot doel de belangrijkste projecten in het gemeentelijke sociaal beleid te implementeren.

2.1 Kansen voor jeugd en gezin / Mijn Jeugd

Status: groen

Jeugdzorg is een kerntaak voor de provincie. Het jeugdzorgbeleid is succesvol. Er zijn nagenoeg geen wachtlijsten en er is sprake van een hoge doelrealisatie. De uitvoering van de prioriteiten gaat goed. De afstemming met gemeenten is beter dan ooit. De provincie zit 'dicht' op het werk en kan zo de regiefunctie effectief uitvoeren. Gemeenten waarderen onze rol bij het lokaal jeugdbeleid en het onderwijs. Door de goede wisselwerking en afstemming leidt deze tot concrete resultaten met lokale inkleuring.

De portefeuillehouders jeugdzorg van de Drentse gemeenten hebben aangegeven achter de provinciale aanpak te staan. Ze erkennen de meerwaarde ervan omdat deze aansluit bij de lokale behoeften. Ook delen ze onze ambities, zoals bleek tijdens een gezamenlijke bijeenkomst in april 2008. Ook daarom beschouwen we de jeugdzorg ook na 2012 als kerntaak van de provincie.

In het onderdeel Mijn jeugd in *Sociaal doe je niet alleen* spreken we als provincie uit dat we de Wet op de jeugdzorg zo goed mogelijk willen uitvoeren. We willen de instroom in de geïndiceerde jeugdzorg verminderen door jeugdigen en gezinnen zo vroeg mogelijk een effectief hulpaanbod te doen. We werken nauw samen met gemeenten die verantwoordelijk zijn voor het lokale jeugdbeleid. Twee ambities staan hierbij centraal:

- het bieden van ondersteuning bij de ontwikkeling van het Centra voor Jeugd en Gezin (CJG)
- het versterken van de Zorg Advies Teams (ZAT) in het onderwijs.

2.2 en 2.3 Kansen voor onderwijs / Mijn Ontwikkeling

Status: groen

De prioriteiten lopen volgens planning. Dat geldt voor het Onderwijskansenplan en voor de aanpak van het voortijdig schoolverlaten. Voor de onderwijskansen geldt dat de regierol voor de provincie nadrukkelijk belangrijk is. Voortijdig schoolverlaten wordt via allianties overgedragen aan de gemeenten en het onderwijsveld.

Het onderdeel Mijn ontwikkeling in *Sociaal doe je niet alleen* heeft als belangrijkste ambities:

- Drenthe gaat de onderwijsachterstanden aanpakken zodat in 2012 de taal- en rekenprestaties en de deelname aan het voortgezet onderwijs overeen komen met landelijke cijfers. Samen met de provincie Groningen spelen wij daarbij een samenbindende rol op strategisch niveau.
- Drenthe gaat vroegtijdig schoolverlaten voorkomen. Elke jongere verlaat het onderwijs met een voldoende kwalificatie voor een goede start op de arbeidsmarkt.

In 2007 hebben de staten een motie aanvaard over gelijke kansen in het onderwijsbeleid (Motie 19, Voorjaarsnota 2007 PLUS). De strekking is dat kinderen die gebruikmaken van het openbaar vervoer in staat worden gesteld het onderwijs te volgen waartoe zij in staat zijn. De uitwerking van deze motie is opgenomen in Programma 3.

2.4 Kansen voor welzijn en zorg / Mijn Omgeving

Status: groen

De uitvoering van deze prioriteit loopt volgens planning. Zo is het woon- en leefklimaat beter afgestemd op de demografische ontwikkelingen. Mensen wonen zo lang mogelijk zelfstandig thuis. De gemiddelde leeftijd bij de overgang van extramuraal naar intramuraal stijgt met minimaal één jaar. Deze intensivering is verwerkt in de beleidsnota 1/2 miljoen mensen. De nota wordt volgens planning met succes uitgevoerd. Het grootste deel van de uitvoering gaat via de allianties en wordt overgedragen aan de gemeenten.

De meeste taken in het onderdeel Mijn Omgeving worden zo snel mogelijk overgenomen door de gemeenten. Er valt te denken aan mantelzorg en vrijwilligerswerk, uitvoerende taken vanuit de WMO, wonen/ zorg, welzijn en alle zorgtaken. Er staan in Mijn omgeving echter ook een aantal taken die volgens ons nadrukkelijk van provinciaal belang zijn. Drenthe zal zich in de komende jaren steeds duidelijker richten op regionale economie en ruimtelijke ontwikkelingen. Door 'meer focus op minder taken - zoals in Amen is geen Amsterdam benadrukt - hopen

wij betere kwaliteit te leveren en willen we het maatschappelijk rendement van onze interventies vergroten. Door ook het sociaal beleid een duidelijker rol in deze processen te geven wordt het beter afgestemd op de uiteindelijke afnemers en zal de effectiviteit groter worden. Een aantal sociale ambities ontwikkelen we via het Provinciaal Meerjarenprogramma en het Omgevingsbeleid.

2.5 Kansen voor 7 tot 7 / Mijn Dag

Status: groen

Doelstelling is dat iedereen in Drenthe in 2012 arbeid en zorg kan combineren. Het onderdeel Mijn dag in *Sociaal doe je niet alleen* werkt aan oplossingen voor Drentse taakcombineerders (mensen die arbeid en zorg combineren) en wil het Drents 'tijdenbeleid' optimaliseren. Drenthe is in 2007 uitgeroepen tot koploper Tijdenbeleid door het ministerie van OCW. Dit 'koploper-schap' is op 1 januari 2009 volgens plan afgelopen en is opnieuw als succesvol beoordeeld door het ministerie. Aan alle doelstellingen wordt gewerkt. Op dit thema wordt het beleid samen met gemeenten in allianties ontwikkeld. Het staat in elke gemeente op de agenda.

De uitvoering van Mijn dag wordt zo snel mogelijk bij de gemeenten ondergebracht. De ambities passen naadloos op de woonambities van het nieuwe omgevingsbeleid.

2.6 Kansen voor sport / Mijn Beweging

Status: groen

De uitvoering van deze prioriteit loopt volgens planning. De organisatie van de Vuelta is één van de weinige autonome programma's van Sociaal Beleid. De 'breedtesportvertaling' van de komst van de Spaanse ronde is meegenomen in de allianties. Ook de interventies in Mijn Beweging lopen volgens plan. De interventies worden uitgewerkt in het Drentse Olympisch Plan 2028 dat dit najaar wordt gerealiseerd. Het wordt een integraal sportbeleidsplan, waarin beleid op topsport en breedtesportgebied, aangepaste en reguliere sporten en de verschillende rollen van de overheden, bonden en verenigingen binnen sport worden beschreven.

De Culturele en Museale agenda Cultuur als Magneet

In Cultuur als Magneet hebben wij nieuwe ambities geformuleerd die goed aansluiten bij de nieuwe kerntaken van de provincie en bij het hoofddoel van het cultuurbeleid om van Drenthe 'een aantrekkelijke en aantrekkende provincie' te maken. Deze ambities liggen op de snijvlakken van ruimtelijke ontwikkeling, sociaaleconomische ontwikkeling en cultuur en erfgoed. Met deze ambities willen we mede richting geven aan het nieuwe omgevingsbeleid, het Provinciaal Meerjarenprogramma, de nieuwe Wet Ruimtelijke ordening en Mooi Drenthe. In dat licht gaan we de komende jaren ook extra accent leggen op erfgoed. Dit komt bijvoorbeeld tot uiting in de verdere ontwikkeling van het Erfgoedkwartier van Assen en de nieuwe provinciale monumentenlijst. Onze inzet is om deze ambities met gemeenten en met instellingen uit te werken en nieuwe programma's en projecten te ontwikkelen.

Als eerste uitvoeringsstap van *Cultuur als Magneet* hebben we een proces opgestart onder de naam Studio 13. Hierin gaan we nieuwe vormen van taakafbakening en overdracht ontwikkelen, maar ook van samenwerking en meerwaarde met gemeenten. Dit moet leiden tot culturele allianties die we in juni 2009 met de gemeenten willen sluiten.

2.7 Versterken culturele infrastructuur Drenthe

Status: groen

De meeste beleidsdoelen van de afgelopen vier jaar zijn ruimschoots bereikt. Zo hebben de Rijksgeldstroom Beeldende Kunst en Vormgeving, het Actieplan Cultuurbereik en het Drentse Productiefonds geleid tot een grote dynamiek in de amateur- en professionele kunsten. Dat geldt zowel voor de podiumkunst als voor de beeldende kunst. Het geldt ook voor eenmalige investeringen in de Drentse culturele infrastructuur: het Erfgoedkwartier Assen (Nieuwbouw Drents Museum, Depot Drents Museum en het Cultureel Kwartier) en incidentele/structurele steun aan vier andere musea. Het plan voor nieuwbouw van het Drents Archief verkeert nog in

de overlegfase met de gemeente Assen en het rijk. Inmiddels hebben de staten besloten om in de investerings sfeer eenmalig bij te dragen aan de ontwikkeling van het nieuwe dierenpark plus theater in Emmen.

2.8 Vergroten cultuurparticipatie

Status: groen

Het Actieplan Cultuurbereik en Drentse musea hebben geleid tot een groeiend publiek. Dit geldt ook voor festivals en evenementen in Drenthe. Daarnaast is het bereik van schooljeugd via cultuureducatie uitgegroeid tot een bereik van bijna 100 procent. Onze inzet is om een aantal van deze successen te verankeren in lokaal beleid. Dit geldt voor de amateurkunsten en cultuureducatie. Wij maken afspraken hierover met de gemeenten in het kader van Studio 13.

2.9 Behoud en ontwikkelen cultureel erfgoed

Status: groen

Naast de reguliere taken van het Drents Plateau hebben we ons als provincie sterk geprofileerd met de Provinciale Monumentenlijst, de Cultuurhistorische Waardenkaart (een belangrijke bouwsteen voor het nieuwe omgevingsbeleid), het Huus van de Taol en het Archeologisch Depot. Het gaat hier om taken die bij uitstek bij de Provincie Nieuwe Stijl passen. Voor de provinciale taken op het gebied van de cultuur(historie) in het kader van ruimtelijke ontwikkeling is nog veel te winnen. Zo gaan we de komende jaren zorgen voor een vroegtijdige inbreng van cultuurhistorische waarden in ruimtelijke planprocessen. Deze processen moeten worden geborgd in het gebiedsgericht werken, het omgevingsbeleid, het Provinciaal Meerjarenprogramma en de uitvoering van de nieuwe Wet Ruimtelijke ordening. De overdracht van archeologische taken en verantwoordelijkheden naar de gemeenten hebben wij in het Studio 13-proces in gang gezet. Ook hebben wij de eerste stappen gezet om een aantal uitvoeringstaken in de monumentenzorg naar de gemeenten over te hevelen.

2.10 Beeldkwaliteit openbare ruimte

Status: groen

Door de inzet van de Rijksstroom BKV aangevuld met provinciale middelen hebben wij veel projecten met betrekking tot culturele planologie en kunst in de openbare ruimte mede gerealiseerd. Inmiddels is de geldstroom per 1 januari 2009 verlegd van het rijk naar de grotere steden. Voor Drenthe zijn dat Emmen en Assen. Om die reden willen wij de structurele middelen voor CBK Drenthe geleidelijk afbouwen. Wij beschouwen het als een taak van de gemeenten om deze verantwoordelijkheid over te nemen.

Het is een kerntaak van de provincie om het fysieke beeld van Drenthe te bewaren, te ontwikkelen en waar nodig te verfreaien. In Cultuur als Magneet hebben we vastgelegd dat we onze middelen inzetten voor incidentele provinciale opdrachten op de terreinen culturele planologie en kunst in de openbare ruimte. Ook hier zoeken we de aansluiting bij het gebiedsgericht werken, het omgevingsbeleid en Mooi Drenthe.

Intensiveringen

Versnellingsagenda Monumentenzorg

Bij motie (Motie 17, Voorjaarsnota 2008 inzake Oude Drentse kerken) hebben de staten gevraagd om een plan om een herbestemming te kunnen geven aan leegstaande kerken in Drenthe. Hiervoor zouden we middelen in de begroting van 2009 moeten opnemen. Deze wens heeft geleid tot een plan voor cofinanciering van een versneld rijksprogramma voor het wegwerken van restauratie-achterstand. Dit betekende een incidentele provinciale bijdrage van 2,8 miljoen euro in de jaren 2010-2011. Dit sluit aan bij onze aanpak van de economische crisis en de intenties om investeringen naar voren te halen in antwoord op de vraag van het rijk en van IPO.

Naast bovengenoemde reactie op motie 17 hebben wij reeds besloten om jaarlijks (voor de jaren 2009, 2010, en 2011) een bedrag van € 15.000,-- per jaar beschikbaar te stellen aan de Stichting Behoud Kerkelijke Gebouwen Groningen en Drenthe (SBKGD). Deze stichting richt zich op kerken van alle gezindten en ondersteunt in ieder geval de bij haar aangesloten 45 Drentse kerken, en zo mogelijk meer. De SBKGD gaat zich er de drie jaar dat de rijks-BRIM-regeling openstaat voor kerkelijke gebouwen, voor inzetten dat zoveel mogelijk Drentse kerken toegang krijgen tot deze subsidie. Ook bij andere dan financiële instandhoudingsproblemen kan de SBKGD kerkbesturen ondersteunen. De SBKGD heeft veel expertise als vangnetorganisatie specifiek voor kerken.

RTV-Drenthe

Status: oranje

Een substantieel deel van het provinciale cultuurbudget gaat naar RTV-Drenthe. De omroep voldoet aan het niveau van de Mediawet, maar heeft te weinig middelen voor ontwikkeling en exploitatie van nieuwe media c.q. crossmediale berichtgeving en hoogwaardige programmering. Om hiervoor een inhaalslag te maken vraagt de omroep extra middelen.

Tot nu toe hebben wij geen autonome middelen voor RTV-Drenthe beschikbaar gesteld, behalve een tijdelijke subsidie voor ondertiteling. Wij willen deze subsidie van € 70.000 per jaar structureel maken. Daarnaast staan we positief tegenover de gedachte om de regionale omroep met een structurele bijdrage van € 500.000 in staat te stellen om veel meer in te spelen op de nieuwe media en crossmediale berichtgeving. Om dit te realiseren is van 2010 tot en met 2012 een intensivering van € 570.000 per jaar nodig. Na 2012 willen wij de benodigde middelen hiervoor vinden binnen de begroting van Programma 2.

Wat gaat het kosten

Programma 2:	2009	2010	2011	2012	2013	Totaal
Samenleving met samenhang						2009 -2013
Crossmediale berichtgeving RTV Drenthe		-500.000	-500.000	-500.000		-1.500.000
Ondertiteling RTV Drenthe		-70.000	-70.000	-70.000		-210.000
Totaal	-	-570.000	-570.000	-570.000		-1.710.000

Extensiveringen

Flexibiliteitskorting Cultuur

Wij stellen voor om voor 2011 en 2012 een deel van de opbrengst van de flexibiliteitskorting op cultureel gebied niet met provinciale opdrachten/taken in te vullen.

De extensiveringen op basis van de Sociale Agenda zijn reeds in begroting verwerkt.

Financieel overzicht extensiveringen

Programma 2:	2009	2010	2011	2012	2013	Totaal
Samenleving met samenhang						2009 - 2013
Flexibiliteitskorting Cultuur			133.000	266.000	266.000	665.000
Totaal	-	-	133.000	266.000	266.000	665.000

Samenvattend overzicht

Programma 2:	2009	2010	2011	2012	2013	Totaal
Samenleving met samenhang						2009 -2013
Intensivering	0	-570.000	-570.000	-570.000	0	-1.710.000
Extensivering	-	-	133.000	266.000	266.000	665.000
Saldo	-	-570.000	-437.000	-304.000	266.000	1.045.000

Programma 3

Ruimte en bereikbaarheid

Collegeprogramma 2007-2011

Wijzigingen in de wetgeving op het gebied van de ruimtelijke ordening leiden tot nieuwe bestuurlijke verhoudingen. Wij zullen deze de komende jaren in overleg met de medeoverheden vormgeven in het proces van de provinciale structuurvisie. Deze visie met de planhorizon 2020 biedt de gelegenheid het provinciaal beleid op een aantal belangrijke thema's te actualiseren. Het wonen, werken en recreëren in een cultuurhistorisch en landschappelijk unieke omgeving is een belangrijke kernwaarde van Drenthe. Bescherming en verdere ontwikkeling ervan vereisen een samenhangende scherpere ruimtelijke en economische profilering van het Drents plateau, de steden en de 'schil' van Drenthe. Verdere 'verrommeling' van het landschap wordt met kracht tegengegaan. Klimaatontwikkeling en ruimtegebruik worden beter op elkaar afgestemd. Duurzaam wonen en het toepassen van energiebesparing en nieuwe energiealternatieven worden gestimuleerd. De steden worden ontwikkeld vanuit hun specifieke kwaliteiten voor wonen en vestiging en hun verbinding met de omliggende groene ruimte. Specifiek wordt ingezet op versterking van de (inter)nationale posities van het Nationaal stedelijk netwerk Groningen-Assen en de regio Emmen/Zuidoost-Drenthe. Het Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan wordt geactualiseerd, mede als belangrijke bouwsteen voor de nieuwe structuurvisie.

Mid-term review

Prioriteit	Status per prioriteit		
	Volgens planning	Enige vertraging	Realiseren we niet/te laat
3.1. Regie ruimtelijke opgaven en verkenning actief provinciaal grondbeleid			
3.2. Tegengaan verdere verrommeling landschap			
3.3. Verbeteren kwaliteit woningvoorraad, bevorderen duurzaam bouwen, energiebesparing en toepassing nieuwe energiealternatieven			
3.4. Meer balans tussen vraag en aanbod op woningmarkt			
3.5. Impuls aan wijk- en buurtvernieuwing in steden			
3.6. Ruimte voor experimentele architectuur en wonen op en aan het water			
3.7. Integrale en duurzame gebiedsontwikkeling Assen-Zuid			
3.8. Uitbouw positie Beilen als substreekcentrum			
3.9. Attractieve steden			
3.10: Verplaatsing dierenpark en theater Emmen naar Noordbargeres			
3.11: Investeringsnota verkeer en vervoer			
3.12: Stimuleren goederenvervoer over water			
3.13: Beheer en onderhoud wegen en vaarwegen			
3.14: Regiospecifiek Pakket Zuiderzeelijn (RSP)			

3.1 Regie ruimtelijke opgaven en verkenning actief provinciaal grondbeleid

Status: oranje

De eerste fase van het nieuwe omgevingsbeleid is met de vaststelling van de notitie Invulling gezicht van Drenthe in juni 2008 jaar afgerond. De staten hebben eind 2008 ingestemd met de daarop gebaseerde beleidskeuzes in de notitie Drenthe kiest. De uiteindelijke provinciale Structuurvisie moet in het voorjaar van 2010 definitief worden vastgesteld.

In de eerste helft van 2009 vindt er een verkenning plaats van de mogelijkheden een actief provinciaal grondbeleid te voeren. De Dienst Landelijk Gebied van het ministerie van LNV vervult bij deze verkenning een actieve en initiërende rol.

3.2 Tegengaan verdere verrommeling landschap

Status: groen

Om de ruimtelijke kwaliteit van Drenthe te verbeteren zetten wij in op een tweetal punten: het oprichten van een Samenwerkingsverband Mooi Drenthe en het samen met gemeenten tegengaan van verrommeling. Van de subsidieregeling hiervoor hebben de gemeenten Emmen en Noordenveld reeds gebruikgemaakt. In het voorjaar van 2009 gaan we de gemeenten opnieuw benaderen met de vraag met projectvoorstellen te komen.

3.3 Verbeteren kwaliteit woningvoorraad, bevorderen duurzaam bouwen, energiebesparing en toepassing nieuwe energiealternatieven

Status: groen

De gemeente Tynaarlo heeft het initiatief genomen om bij Vries een extreem duurzame wijk te ontwikkelen. Wij hebben besloten subsidie toe te kennen als ondersteuning in de proceskosten. Omdat de gemeente Midden-Drenthe een soortgelijk voornemen heeft bij de kern Beilen, hebben wij ook Midden-Drenthe een subsidie in de proceskosten toegekend.

3.4 Meer balans tussen vraag en aanbod op de woningmarkt

Status: oranje

Met het oog op het verbeteren van de positie van starters op de woningmarkt hebben wij in het voorjaar van 2008 een ontwerpwedstrijd georganiseerd om een starterswoning te ontwerpen voor een bedrag van maximaal € 120.000 vrij op naam. De gemeente De Wolden heeft zich bereid verklaard het winnende ontwerp in Koekange te realiseren.

Bij het nadenken over maatregelen om de recessie te lijf te gaan hebben we er samen met onze partners in het Platform Wonen voor gekozen een extern adviseur in te schakelen om stagnerende woningbouwprojecten in kaart te brengen en met voorstellen te komen. De planning voorziet erin dat wij begin juni met een pakket aan stimuleringsmaatregelen kunnen komen. Tegelijkertijd wordt momenteel een onderzoek gedaan naar de demografische ontwikkelingen in Drenthe.

3.5 Impuls aan wijk- en buurtvernieuwing steden

Status: groen

Om meer kennis en inzicht te krijgen hoe bewoners meer betrokken kunnen worden bij de vernieuwing van hun wijk of buurt zijn we met een aantal pilots gestart. Deze ronden wij medio 2010 af en hopen dan met een aantal aanbevelingen te kunnen komen. Op basis hiervan willen wij tot een algemene methodiek komen die breed kan worden toegepast in andere buurten en wijken van Drenthe.

3.6 Ruimte voor experimentele architectuur en wonen op en aan water

Status: groen

We hebben besloten een pilot wonen op het water te starten op een aantal voormalige zandwinlocaties. We hopen hiermee de nodige praktijkervaring op te doen en na te gaan welke maatregelen er genomen moeten worden. De praktijkmaatregelen kunnen wij als kennis aanbieden aan gemeenten.

3.7 Integrale en duurzame gebiedsontwikkeling Assen-Zuid

Status: groen

In 2008 hebben we het Masterplan Assen-Zuid vastgesteld. Hierbij hebben wij ingezet op de verkeerskundige variant die de betrokkenen de doorstroming het meest bevordert. Voor het te ontwikkelen bedrijventerrein Assen-Zuid hebben we in juni 2008 samen met de gemeente Assen een notitie met randvoorwaarden opgesteld. Op basis hiervan kan op korte termijn de ruimtelijke ordeningsprocedure worden opgestart.

We zijn het project in Assen aan het verbreden. In 2009 wordt het Masterplan Assen-Zuid onderdeel van het Masterplan FlorijnAs.

3.8 Uitbouw positie Beilen als substreekcentrum

Status: groen

Met behulp van een extern bureau is in 2008 op ambtelijk niveau samen met de gemeente Midden-Drenthe de notitie Visie op Beilen gemaakt. Deze visie dient als input voor de nieuwe structuurvisie van de gemeente.

3.9 Attractieve steden

Status: oranje

De notitie Drenthe kiest zegt dat gemeenten en inwoners in staat moeten kunnen zijn het voorzieningenniveau op peil te houden. Dat moet in elk geval voor de steden gelden.

Mede tegen de achtergrond hiervan hebben wij in maart 2009 besloten om € 4 miljoen uit het Stimuleringsfonds Drentse Projecten te investeren in de herontwikkeling van het centrum van Hoogeveen.

3.10 Verplaatsing dierenpark en theater Emmen naar Noordbargeres

Status: groen

In december 2008 heeft de gemeenteraad van Emmen besloten om het Dierenpark Emmen en theater De Muzeval te verplaatsen naar de Noordbargeres en de locatie van het huidige dierenpark binnenstedelijk te ontwikkelen. Als provincie zijn we hierbij nauw betrokken vanwege de provinciale belangen die hierbij in het geding zijn. Het gaat dan onder andere om zaken van ruimtelijke, verkeerskundige en waterhuishoudelijke aard.

3.11 Investeringsnota verkeer en vervoer

Status: groen

Het Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan is in lijn van de Planwet Verkeer en Vervoer geactualiseerd en medio 2007 vastgesteld. In 2008 is de besluitvorming rond de exploitatiemaatregelen voor het openbaar vervoer afgerond. Verder hebben we samen met de provincie Overijssel de exploitatie van de spoorlijn Zwolle-Emmen overgenomen. Dit biedt perspectief om deze verbinding op te waarderen en beter te benutten voor de regionale bereikbaarheid.

Op basis van het investeringsprogramma stellen we jaarlijks een Provinciaal

Uitvoeringsprogramma op, en hebben we voor de periode 2006 – 2008/2009 convenanten met de twaalf Drentse gemeenten afgesloten. Een nieuwe reeks convenanten met de gemeenten is op dit moment in voorbereiding.

3.12 Stimuleren goederenvervoer over water

Status: groen

Om het goederenvervoer over water naar Meppel te faciliteren hebben wij overeenstemming met staatssecretaris Huizinga bereikt over het ombouwen van de sluis in het Meppelerdiep tot een duurzame schutsluis. Hiermee is een investering gemoeid van € 47 miljoen. Hiervoor is een regionale bijdrage nodig van 5 miljoen euro. Het ombouwen van de sluis staat gepland voor het tijdvak 2011 tot 2013.

In het kader van het nieuwe omgevingsbeleid maakt de ontwikkeling van een ‘nat knooppunt Meppel’ onderdeel uit van de studie Zuid-as.

3.13 Beheer en onderhoud wegen en vaarwegen

Status: oranje

Het Uitvoeringsprogramma Wegen en Kanalen voor 2009 hebben wij inmiddels vastgesteld. Om risico's voor de provincie bij het aanbesteden van werken te verminderen hebben wij besloten meer geïntegreerd te gaan aanbesteden. In 2008 zijn twee van dergelijke geïntegreerde contracten aanbesteed. In het kader van de pilot Elektronisch aanbesteden zijn twee bestekken digitaal beschikbaar gesteld.

De provincie heeft een voorbeeldfunctie op het gebied van duurzaamheid. We hebben besloten bij wijze van proef drie bedrijfsauto's op biodiesel te laten rijden. Een andere opvallende activiteit op het gebied van duurzaamheid is het verminderen van het aantal lichtmasten. In samenwerking met gemeenten zijn inmiddels 450 van de in totaal circa 1000 te verwijderen lichtmasten verwijderd. Ook hebben wij in het kader van de renovatie van het bedieningsgebouw van de sluis Peelo in Assen zonnecollectoren aangebracht.

3.14 Regiospecifiek Pakket Zuiderzeelijn (RSP)

Status: groen

Het RSP-project dient voor de steden Assen, Emmen en Coevorden als katalysator voor een bredere en integrale aanpak van de stedelijke gebiedsontwikkeling. Het gaat hier om een combinatie van de versterking van de ruimtelijk-economische structuur, een verbetering van de voorwaardenscheppende bereikbaarheid en het realiseren van een duurzame ontwikkeling. Begin 2009 hebben we samen met de betrokken gemeenten programmaorganisaties opgezet. Ook zijn inmiddels de eerste verkennende stappen richting uitvoering ondernomen. Deze taak past bij de Provincie Nieuwe Stijl en dient geïntensiveerd te worden. Het gaat hier om de regievoering binnen gebieden en projecten met een bovenlokaal belang. Voor goede uitvoering van het RSP-programma is extra ambtelijke capaciteit nodig.

Overige taken

Status: groen

Nieuwe Wet ruimtelijke ordening / omgevingsbeleid

In de organisatie ligt in 2009 de nadruk op het zich eigen maken van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening en het ontwikkelen van een nieuwe manier van werken.

In 2008 zijn we gestart met het opzetten van zogeheten gestructureerd relatiebeheer. Per gemeente hebben we bij de provincie een relatiebeheerder die de contacten met 'zijn' gemeente onderhoudt. In de loop van 2009 wordt deze manier van werken geëvalueerd om zo nodig tot verbeteringen te komen. De planbeoordeling op basis van de oude wet wordt naar verwachting in de loop van 2009 afgebouwd.

Wonen

Op het gebied van wonen houden we ons als provincie onder andere bezig met:

- opstellen regionale woonvisies
- formuleren beleidskader voor ISV-III
- stimuleren van de totstandkoming van uiteenlopende woonmilieus
- in beeld brengen van de gevolgen van demografische ontwikkelingen (afnemend bevolkingsaantal en een veranderende bevolkingssamenstelling)

Statushouders

De provincie heeft van de wetgever een toezichthoudende taak richting gemeenten gekregen ten aanzien van de zogeheten statushouders. Deze verantwoordelijkheid kan er zelfs toe leiden dat wij in de plaats kunnen treden van gemeenten die hun huisvestingstaak niet goed weten te vervullen.

Op basis van de cijfers van gemeenten over de tweede helft van 2008 hebben wij evenwel de conclusie kunnen trekken dat Drenthe als geheel op de goede weg is. De aanvankelijke achterstand bij een deel van de opgelegde taakstelling blijkt geheel weggewerkt.

Projecten De provincie participeert samen met gemeenten in verschillende projecten, hetzij als projectleider, hetzij als projectmedewerker. Voorbeelden zijn het project chemiedivisie Klaverblad Hoogeveen-Overijsselse grens (N48) en de Corridorstudie Ontwikkelingsperspectief A37/N34 (Zuid-as).

Verkeer en vervoer

Met betrekking tot de hoofdinfrastructuur (spoor, weg, water) en internationale verbindingen maken wij afspraken met het rijk en andere overheden buiten Drenthe. Een succes voor de regionale bereikbaarheid is de tervisielegging in december 2008 van het Ontwerp Tracébesluit en de Milieu Effectrapportage (OTB-MER) voor de capaciteitsverruiming van de A28 tussen Meppel en Zwolle en de start van de OTB-MER voor de verdubbeling van de N33 tussen Assen en Veendam. De ombouw van het knooppunt Lankhorst bij Meppel is in 2008 gestart en wordt najaar 2009 opgeleverd. Het gereconstrueerde wegvak tussen Gieten en Borger van de N34 in 2008 volledig is opengesteld.

Intensiveringen

Regiospecifiek Pakket Zuiderzeelijn

Bij het Regiospecifiek Pakket Zuiderzeelijn (RSP) gaat het om een aantal grote en complexe projecten en programma's met een zogeheten uitvoeringshorizon in het jaar 2020. Verder zullen de projecten veel middelen vergen en zullen ze alle provinciale beleidsthema's bevatten. Leidende thema's zijn daarbij een duurzame ruimtelijke en economische structuurversterking en het verbeteren van de voorwaardenscheppende bereikbaarheid. Het RSP bestaat uit het Ruimtelijk Economisch Programma (REP) en het Bereikbaarheidsprogramma.

Het RSP is katalysator voor brede, integrale stedelijke gebiedsontwikkelingen die bekend staan als RSP-plus projecten. Provincie en partners streven naar een synergie tussen doelstellingen, prioriteiten en middelen van het RSP en die van andere programma's, ook van andere partijen. Het inhoudelijke en financiële raamwerk voor RSP en RSP-plus is door de staten via de Kadernota uitvoering RSP/RSP-plus Drenthe goedgekeurd. Met uitzondering van de spoorlijn Zwolle-Emmen worden de projecten in een langjarig partnerschap met de grote steden uitgevoerd. De steden hebben hier de 'lead'.

Provincie en gemeenten hebben de afgelopen periode nauw samengewerkt bij het formuleren van de ambities, de visie en de strategie. Het is nu zaak een solide basis te leggen voor het vervolg van deze samenwerking. Bij de steden gaat het in de eerste plaats om Assen, Emmen en Coevorden. Voor Hoogeveen en Meppel zijn vanuit het convenant met het rijk geen middelen beschikbaar. Voor deze steden wordt echter eveneens gestreefd naar samenhangende programma's voor integrale gebiedsontwikkeling.

Integrale Gebiedsontwikkeling Assen-FlorijnAs

Belangrijke onderdelen van het bereikbaarheidspakket zijn het voltooien van de vaarverbinding tussen de Vaart en het Havenkanaal, de infrastructuur rond de transformatie van het Stadsbedrijvenpark, het stationsgebied, ontsluiting van een nieuw hightech-bedrijventerrein Assen-Zuid, een nieuw station Assen-Zuid en de aansluiting van de N33 op de A28.

Er is op dit moment nog geen concrete uitwerking voor de 'Plus'-aanpak in Assen. Een eerste verkenning verdeelt de projecten in vier thema's: duurzaamheid, ruimte, bereikbaarheid en economie.

Integrale Gebiedsontwikkeling Emmen-Centrum

Belangrijke onderdelen van het Emmer project zijn de aanleg van een Centrumplein, de onder-tunneling van de Hondsrugweg en de reconstructie van wegaansluitingen. De Plus-aanpak omvat het realiseren van nationaal gezien belangrijke ruimtelijk-economische ontwikkelingen in de stedelijke kern van Emmen door de verplaatsing van Dierenpark Emmen en theater De Muzeval en de herontwikkeling van de oude locaties.

De provincie is bereid daarin € 40 miljoen bij te dragen. Hiervan komt de helft uit de RSP-reserve. Uitgaande van het doorlopen van programma's zal op basis van concrete projecten 10 miljoen euro gefinancierd moeten worden uit lopende programma's als Klimaat- en energie-beleid en Kennis werkt. De resterende € 10 miljoen voor vooral de thema's ruimtelijke kwaliteit en cultuur moet voorzien worden via nieuwe vergelijkbare programma's.

Spoorlijn Zwolle-Emmen

Binnen dit project is er sprake van twee deelprogramma's: de Integrale Gebiedsontwikkeling Coevorden-Stationsomgeving en Spoorlijn Zwolle-Coevorden/Emmen.

- *Integrale Gebiedsontwikkeling Coevorden-Stationsomgeving* Het RSP-Bereikbaarheid wil het bestaande rangeerterrein uit het centrum van Coevorden verplaatsen. Het project kan dienen als katalysator voor de gebiedsontwikkeling in de omgeving van het station. Onderdeel is het aanpassen van de verkeersinfrastructuur. Inzet is de positionering van Coevorden als nationale en internationale logistieke 'draai-schijf' in Zuidoost-Drenthe. Een onderzoek is gestart naar verdere 'Plus'-onderdelen. Centraal daarin staan de verdere ontwikkeling van de bedrijventerreinen Coevorden-Zuid en de Euroterminal. In beginsel zullen provinciale bijdragen vanuit de lopende programma's beschikbaar moeten worden gesteld.
- *Spoorlijn Zwolle-Coevorden/Emmen* De spoorlijn wordt opgewaardeerd. Dit houdt het spoor bij Ommen en tussen Nieuw Amsterdam en Emmen-Zuid zal worden verdubbeld. Ook is een nieuw station/transferium in Emmen-Zuid gepland.

Hoogeveen en Meppel

Er is nog geen concrete uitwerking voor de Plus-aanpak in deze steden. We streven ernaar om voor juni 2009 duidelijkheid te creëren via een convenant. Voor Hoogeveen ligt er het besluit om € 4 miljoen uit het Stimuleringsfonds Drentse Projecten te investeren in de herontwikkeling van het centrum.

Personele Inzet Regiospecifiek Pakket Zuiderzeelijn (RSP)

Het succesvol uitvoeren van het met het Rijk overeengekomen RSP-programma kan alleen als er sprake is van een doeltreffende personele inzet door de gemeente en de provincie in zowel kwantitatieve als kwalitatieve zin.

De provincie bevindt zich (deels) in de overgang van een toetsende, subsidiërende organisatie naar een projectontwikkende. Helder is, dat wanneer geen extra projectontwikkelkracht wordt ingezet en aan het RSP-programma wel prioriteit wordt gegeven, de uitvoering van de andere genoemde programma's ernstig in het gedrang komt.

Om op de geschetste ontwikkelingen te anticiperen en de geformuleerde ambities te kunnen realiseren wordt voorgesteld gedurende 4 jaar 7 fte (maximaal) aan te trekken.

De hieruit voortvloeiende kosten zullen voor € 0,4 miljoen per jaar als VAT-kosten rechtstreeks worden gedekt vanuit de projecten/deelprogramma's. (VAT staat voor: voorbereiding, administratie en toezicht). De eventuele resterende kosten (maximaal € 0,15 miljoen per jaar) komen ten laste van de RSP-cofinancieringsmiddelen, gedekt vanuit de RSP-reserve.

Vervanging bruggen en sluizen

De vervanging van 'kunstwerken' als bruggen en sluizen maakt deel uit van de bestaande infrastructuur. Deze kosten zijn gerelateerd aan de verwachte theoretische levensduur, waarbij onderscheid wordt gemaakt in vaste, betonnen, stalen en houten bruggen. In totaal worden de vervangingskosten tot 2090 geschat op € 517 miljoen:

- Het grootste deel van de kunstwerken zal na 2040 moeten worden vervangen. De investeringskosten voor deze periode worden geraamd op € 487 miljoen.
- De verwachte investeringskosten voor de periode 2020-2040 bedragen zo'n € 23 miljoen.
- In de periode 2011-2020 zijn de verwachte investeringskosten relatief laag, namelijk zo'n 7 miljoen euro. Voor de komende jaren staat tevens de reconstructie van de Ericasluis gepland. Hiervoor zal een bedrag van zo'n € 2,2 miljoen nodig zijn. De voorbereidende fase start in 2010.

In 2009-2010 wordt onderzoek gedaan naar de constructieve herbeoordeling van de kunstwerken. De uitkomsten kunnen ertoe leiden dat de vervanging van een aantal kunstwerken eerder dan gepland zal plaatsvinden.

Motie 19 Voorjaarsnota 2007 Plus: 'gelijke kansen onderwijsbeleid' (Stimuleringsfonds Drentse Projecten)

Voor de uitvoering van de motie van de staten om meer gelijke kansen in het onderwijsbeleid te creëren (Motie 19, Voorjaarsnota 2007 PLUS) zal er ongeveer een miljoen euro uit het Stimuleringsfonds Drentse Projecten moeten worden geput. De strekking is dat kinderen die gebruikmaken van het openbaar vervoer, het onderwijs moeten kunnen volgen waartoe zij in staat zijn. Mbo-studenten hebben recht op een OV-jaarkaart met ingang van het eerste kwartaal volgend op hun achttiende verjaardag. Ze beginnen echter doorgaans al op hun zestiende aan het mbo. Wij zullen t.b.v. de Algemene Beschouwingen een voorstel aan uw Staten aanbieden aan de hand waarvan wij met u over de uitvoering van Motie 19 van gedachten willen wisselen. Dit mede gelet op de landelijke ontwikkelingen.

Samenvatting intensiveringen

Onderwerp intensivering	Wat is het resultaat?	Welke activiteiten gaan we verrichten?
Uitvoeren motie 'Gelijke kansen in het onderwijsbeleid' (Motie 19 Voorjaarsnota 2007 PLUS)	De waarborg dat kinderen die gebruikmaken van het openbaar vervoer worden in staat worden gesteld het onderwijs te volgen waartoe zij in staat zijn.	Onderzoek verrichten naar het aantal kinderen in Drenthe die meer dan 10 km van hun woonplaats onderwijs volgen en naar de kosten van het openbaar vervoer voor deze kinderen.

Wat gaat het kosten

Programma 3: Ruimte en bereikbaarheid	2009	2010	2011	2012	2013	Totaal 2009-2013
Vervanging kunstwerken (kapitaallasten van investering € 2,2 miljoen)			200.000-	200.000-	200.000-	600.000-
Totaal	-	-	200.000-	200.000-	200.000-	600.000-

Extensiveringen

De provincie draagt soms bij aan bepaalde beleidsontwikkelingen. Een voorbeeld is het vergaren van meer kennis en inzicht over de mogelijkheden van het wonen op het water door uitvoering pilots. Een dergelijke pilot past niet bij de Provincie Nieuwe Stijl. De huidige pilots Politiepat Meppel en Holtien Westerveld ronden we af. Daarna starten we geen nieuwe pilots. Het geeft een besparing van € 100.000 in 2009 en hetzelfde bedrag in 2010.

Financieel overzicht extensiveringen

Programma 3: Ruimte en bereikbaarheid	2009	2010	2011	2012	2013	Totaal 2009 - 2013
Experimentele architectuur en wonen op en aan het water (prioriteit 3.6)	100.000	100.000				200.000
Totaal	100.000	100.000	-	-	-	200.000

Samenvattend overzicht

Programma 3: Ruimte en bereikbaarheid	2009	2010	2011	2012	2013	Totaal 2009-2013
Intensiveringen	-	-	-200.000	-200.000	-200.000	-600.000
Extensiveringen	100.000	100.000	-	-	-	200.000
Saldo	100.000	100.000	-200.000	-200.000	-200.000	-400.000

Programma 4

Kennis wérkt

Collegeprogramma 2007-2011

Niemand aan de kant, zeker niet bij opleiding en werk. Alle talenten in Drenthe worden benut, zodat iedereen deelneemt aan onderwijs, arbeidsmarkt of samenleving. De provincie Drenthe zet zich in voor een integrale ketenbenadering met koppelingen tussen onderwijs, arbeidsmarkt en innovatie. De Drentse economie ontwikkelt zich hierbij tot een duurzame, dynamische en innovatieve kenniseconomie, met kansrijke sectoren die bij het profiel van Drenthe passen. Maar ook met aandacht voor de internationale context waarin Drenthe opereert, voor welvaart én welzijn van alle inwoners van deze provincie.

Mid-term review

Prioriteit	Status per prioriteit		
	Volgens planning	Enige vertraging	Realiseren we niet/te laat
4.1. Omvorming economie tot duurzame, dynamische en innovatieve kenniseconomie			
4.2. Kennisontwikkeling en goede aansluiting onderwijs- en arbeidsmarkt			
4.3. Profilering Drenthe in de Noordelijke Ontwikkelingsas (NOA) (niet meer van toepassing)			
4.4. Structuurversterking recreatie en toerisme			
4.5. Structuurversterking land- en tuinbouw			

4.1 Omvorming economie tot duurzame, dynamische en innovatieve kenniseconomie

Status: oranje

In 2008 hebben we goede resultaten geboekt bij de projecten op het gebied van sensortechnologie en bij revitalisering van bedrijventerreinen in Emmen en Hoogeveen. Zo is onder andere het Hanze Institute voor Technology (HIT) gerealiseerd dat in Assen hbo-onderwijs is gaan verzorgen op het gebied van sensortechnologie. Ook is de stichting Sensor Universe gegarandeerd en gefinancierd ten behoeve van projectontwikkeling. Verder zijn in SNN-verband een nieuwe NIOF- en IPR-regeling tot stand gekomen (NIOF staat voor Noordelijke Innovatie OndersteuningsFaciliteit en IPR staat voor InvesteringsPremieRegeling).

De projecten dragen bij aan de groei van het aantal arbeidsplaatsen in Drenthe. Ook dragen ze ook bij aan het stimuleren van innovatie en ondernemerschap en de gewenste transitie naar een kenniseconomie. In 2008 is de uitvoering van de noordelijke programma's goed op gang gekomen. We hebben de doelstellingen gehaald die we vooraf voor 2008 hadden gesteld.

Op dit moment echter krijgen we te maken met de gevolgen van de verslechterde economische omstandigheden. In de eerste maanden van 2009 wordt voelbaar dat het moeilijker wordt om cofinanciering te krijgen van marktpartijen, kennisinstellingen en gemeenten. Dat betekent dat er of meer cofinanciering van de provincie wordt gevraagd of minder projecten bij SNN kunnen worden ingediend. Het halen van de doelen voor 2008 is dan ook beslist geen garantie voor 2009 en volgende jaren.

Tot nu toe gaat een kwart van het programma Koers Noord en de operationele programma's voor de Europese regelingen EFRO en INTERREG naar noordelijke projecten, waarvan de effecten neerslaan in alle drie de provincies. Van de overige 75 procent komt ruim een zesde deel in Drenthe terecht. Wij maken ons sterk om een evenredig aandeel van de middelen naar Drenthe te halen.

4.2 Kennisontwikkeling en goede aansluiting onderwijs- en arbeidsmarkt

Status: groen

In het programma Kennis werkt is kennisontwikkeling niet expliciet opgenomen. Er is in 2008 namelijk voor gekozen om de uitvoering van kennisontwikkeling apart op te pakken.

Voortzetting van het Samenwerkingsverband Leren en Werken heeft geleid tot een nieuwe aanvraag voor de realisatie van 500 duale en 300 zogeheten EVC-trajecten (Eerder Verworven Competenties) en uitbreiding van het samenwerkingsverband met de kenniscentra.

Naar verwachting worden deze doelstellingen medio 2009 gehaald.

Dankzij de komst van het Hanze Institute voor Technology en het ontstaan van de Stenden Hogeschool heeft Drenthe een aantrekkelijk perspectief voor het hbo-onderwijs. Na de zomer wordt de brede beleidsvisie Actieprogramma Arbeidsmarkt gepresenteerd.

Overigens is de uitvoering van het onderzoekstraject Masterplan Beroepsonderwijs vanwege verschillende factoren vastgelopen. Een heel belangrijke factor in dit geheel is de toenemende concurrentie tussen onderwijsinstellingen. De noordelijke hogescholen gaan gezamenlijk met de RUG in overleg over thematische samenwerking in Noord-Nederland. Tegelijkertijd zijn wij met Stenden Hogeschool in gesprek om tot een gezamenlijk plan te komen.

Eind 2008 is in samenwerking met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid het project Arbeidsmobiliteit Drenthe van start gegaan. Het project wil kennis en ervaring die door de mobiliteitscentra worden gebruikt, systematischer ontwikkelen en vastleggen, zodat deze ook in andere regio's kunnen worden toegepast. Ook wordt gezocht naar nieuwe instrumenten en methodieken die mobiliteitscentra kunnen gebruiken om met ontslag bedreigde mensen van werk naar werk te begeleiden. De doelgroep binnen dit project zijn 45-plussers.

Sociale innovatie op de werkvloer is ingezet via de noordelijke HRM-Plus regeling die op 1 januari 2009 van start is gegaan. Het accent ligt op HRM-beleid en talentontwikkeling.

4.3 Profilering Drenthe in de Noordelijke Ontwikkelingsas

Status: niet meer van toepassing

Bij deze prioriteit heeft een beleidswijziging plaatsgevonden. De Drentse inspanningen in de Noordelijke Ontwikkelingsas lopen volledig via het SNN. Het is dus geen zelfstandige Drentse prioriteit meer. De beoogde doelen moeten nog steeds worden behaald, maar dan op SNN-niveau. Ze zullen voortaan dan ook via die lijn verantwoord worden.

4.4 Structuurversterking recreatie en toerisme

Status: groen

De uitvoering van het collegeprogramma op het gebied van recreatie en toerisme ligt voor het grootste deel op schema.

- In 2009 is een interactief proces gestart om te komen tot een Drentse Agenda voor Recreatie en Toerisme. In het najaar van 2009 willen we deze agenda aan de staten presenteren.
- Het Platform Toeristisch Recreatief Drenthe (TRD) en Stenden Hogeschool hebben een toekomstvisie tot 2020 voor recreatie en toerisme opgesteld. Deze visie is ook als input gebruikt voor het omgevingsbeleid.
- Het voornemen om in 2008 met een toeristisch actieplan te komen is nog niet gerealiseerd. De voorbereiding is wel ter hand genomen.

- Er is voor ruim € 500.000 aan POP2- en andere provinciale middelen beschikbaar gesteld voor het project Fietsknooppunten. Het project wil het landelijk gebied voor fietsers nog beter ontsluiten en de bestaande fietsinfrastructuur beter benutten. Dankzij de fietsknooppunten zou Drenthe bovendien aansluiting krijgen op een systeem dat binnenkort nagenoeg landelijk wordt toegepast.
- Het project Natuurlijke Recreatie is samen met de gemeenten verder uitgewerkt onder regie van en met subsidie van de provincie. Er zijn gezamenlijk al verschillende projecten ontwikkeld.
- De regeling Toerisme Natuurlijk! Drenthe 2008-2010 is in 2008 gestart met 4,5 miljoen euro aan provinciale middelen en € 3 miljoen middelen uit het Europese Operationele Programma EFRO.

4.5 Structuurversterking land- en tuinbouw

Status: groen

De uitvoering van de structuurversterking land- en tuinbouw loopt grotendeels op schema. Het gaat onder andere om de volgende activiteiten:

- In 2008 is een Drents Agrocluster opgericht om de samenwerking in de land- en tuinbouw te stimuleren.
- Als provincie hebben we financieel bijgedragen aan het landelijke Investeringsprogramma jonge agrariërs. Het programma is bedoeld om de concurrentiekracht te stimuleren en werkgelegenheid te behouden.
- Er zijn subsidies naar het Cranberry-project gegaan om productinnovatie in de vorm van nieuwe gewassen te stimuleren. Ook was er subsidie voor het project Boeren Nieuw-Buinen.
- Via participatie in het samenwerkingsverband Greenport(s) Nederland is meegewerkt aan de visie Greenport 2040. Hierin staan behoud en versterking van het nationale glastuinbouwcluster centraal. Ook Flora Holland maakt hier met zijn vestiging in Eelde onderdeel van uit.
- Met de Stichting Tuinbouw Emmen wordt de samenwerking in de keten verder uitgebouwd, ook richting duurzaamheid. Met het Masterplan Glastuinbouw is de samenwerking in de glastuinbouwketen in 2008 afgerond.
- Er is een subsidiebijdrage gereserveerd voor het Landbouwondernemersprogramma om het ondernemerschap te bevorderen en daarmee de concurrentiekracht van de landbouw te vergroten. Bij de ontwikkeling ervan is sprake van een enige vertraging. LTO heeft uitstel gekregen voor implementatie van het programma. Afgesproken is dat er in 2009 resultaten moeten zijn.

Intensiveringen

4.1 Omvorming economie tot duurzame, dynamische en innovatieve kenniseconomie

Bovenop de ambities uit het collegeprogramma willen wij invulling geven aan nieuwe ambities. Voorbeelden zijn:

- de inzet bij de invulling van het RSP
- de verbreding van het economisch beleidsveld naar het sociale en culturele beleidsveld (bijvoorbeeld zorgeconomie)
- een bredere inzet van de provincie richting MKB
- de betrokkenheid bij belangrijke ruimtelijke ontwikkelingen (stedelijke ontwikkeling Assen en Emmen)

De veranderende rol van de provincie op het economisch beleidsterrein heeft niet alleen gevolgen voor het programma Kennis wérkt. Nog meer en beter dan in het verleden willen we de samenhang met andere beleidsvelden benutten. Kennis wérkt kent tal van verbindingen met ruimtelijke ontwikkeling (structuurvisie) en duurzame ontwikkeling (klimaat en energie). Om uitvoering te geven aan deze ambities en de verbinding met het ruimtelijke, sociale en duurzame domein te zoeken stellen wij een strategische en brede economische agenda op, samen met partners buiten het provinciehuis.

Versnellingsagenda

In het kader van de kredietcrisis en de versnellingsagenda wordt geprobeerd om herstructureringen van bedrijventerreinen naar voren te halen. Inmiddels is gestart met fase 2A van De Wieken in Hogeveen. Fase 2B zal nog dit jaar volgen. Daarnaast wordt hard gewerkt aan de plannen voor de (verdere) revitalisering van BAHCO en De Tweeling in Emmen, Oevers in Meppel en het Stadsbedrijvenpark in Assen.

De provinciale bijdragen voor deze projecten worden binnen de bestaande begroting gedekt. In het kader van de versnellingsagenda wordt ook een kredietfaciliteit voor het MKB opgericht in de vorm van een participatiefonds kennisintensieve bedrijvigheid. Dit fonds wordt ondergebracht bij door de NOM. In 2009 en 2010 is hiervoor een bedrag van € 1 miljoen benodigd. Hiervoor wordt een beroep gedaan op het Stimuleringsfonds Drentse Projecten.

4.2 Kennisontwikkeling en goede aansluiting onderwijs- en arbeidsmarkt

De economische crisis heeft ook gevolgen voor de verschillende vormen van scholing. Dat blijkt onder andere uit een verminderd aanbod van stageplaatsen en opleidingstrajecten voor werkenden en werkzoekenden. Dit is een ontwikkeling die op gespannen voet staat met ons voornemen om te blijven investeren in de kenniseconomie om onze economische positie zowel nationaal als regionaal op z'n minst te behouden maar bij voorkeur te versterken.

Onze rol als provincie op het terrein van scholing is beperkt. Op dit moment zijn we in gesprek met alle partners om te verkennen waar behoefte aan is en wat iedereen vanuit zijn rol daaraan kan bijdragen. Afhankelijk van de uitkomsten van deze nadere verkenning behoort het instellen van een scholingsfonds eventueel tot de mogelijkheden. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering ligt echter primair bij werkgevers, werknemers, kennisinstellingen en gemeenten. We richten ons als provincie op het bundelen van de krachten en het stimuleren van een effectieve inzet van de beschikbare middelen.

Samenvatting intensiveringen

Onderwerp intensivering	Wat is het resultaat?	Welke activiteiten gaan we verrichten?
Kennis Werkt	Waar mogelijk versterkte inzet op Lissabonstrategie en uitbreiding van de projectontwikkeling	<ul style="list-style-type: none"> - versterkte samenwerking met externe partners zoals de NOM - versterking inhoudelijke focus van de inzet bij projectontwikkeling - versnelling revitalisering bedrijventerreinen - oprichten participatiefonds
Kennis Werkt	verbreding van het ruimtelijk economisch beleid en versterkte verbinding met ruimtelijke, sociale en duurzame ontwikkeling	Opstellen van strategische en brede ruimtelijk economische agenda in samenspraak met andere afdelingen en externe partijen
Kennisontwikkeling	Beperken (jeugd)werkloosheid	- instellen scholingsfonds

Bovenstaande intensiveringen zullen zo veel mogelijk binnen de bestaande begroting van Programma 4 en de Reserve Versterking economische structuur moeten worden opgevangen.

Wat gaat het kosten

Er worden in dit programma geen intensiveringen voorgesteld.

Extensiveringen

Er worden in dit programma geen intensiveringen voorgesteld.

Samenvattend overzicht

Programma 4: Kennis werkt!	2009	2010	2011	2012	2013	Totaal 2009 -2013
Intensiveringen	-	-	-	-	-	-
Extensiveringen	-	-	-	-	-	-
Saldo	-	-	-	-	-	-

Programma 5

Leefomgeving

Collegeprogramma 2007-2011

Wij willen de voorsprong van Drenthe als aantrekkelijke regio voor wonen, werken en recreëren in een mooie, schone en sociaal veilige leefomgeving verder versterken. Wij gaan de provincie nationaal, maar ook internationaal profileren door deze hoogwaardige kwaliteiten nadrukkelijker te presenteren. Bij het ontwikkelen van projecten staat voorop het beginsel van het vergroten van de synergie tussen de in het collegeprogramma genoemde kernwaarden. Een voorbeeld daarvan is de samenhangende benadering voor zogeheten groen-blauwe diensten. Wij willen een voortrekkersrol vervullen bij de ontwikkeling van kennis en innovatie rond klimaat en energie. Wij nemen het voortouw bij de afstemming van ruimtelijke vraagstukken rond klimaat en energie. Meer dan tot nu toe zullen wij milieugezondheid en duurzaamheid hanteren als wegingsfactoren in het provinciaal beleid. Ter bescherming en ontwikkeling van de Drentse bodem stellen wij een integraal beleidsplan op voor de ondergrond, evenals een innovatieve visie op het grondwaterbeheer.

Mid-term review

Prioriteit	Status per prioriteit		
	Volgens planning	Enige vertraging	Realiseren we niet/te laat
5.1 Opgaven voor wateroverlast en watertekort en combineren blauwe en groene diensten	■		
Onderdeel 5.1: Samenwerking in het Amerdiepgebied			■
5.2 Bestrijding van verdroging in gebieden met hoogste prioriteit		■	
5.3 Verbetering waterkwaliteit Drentse beken en combineren 'blauwe en groene' diensten	■		
5.4 Opstellen innovatieve visie grondwater	■		
5.5 Versterken proces samenwerking alle partijen binnen waterketen	■		
5.6 Opstellen integraal beleidsplan ondergrond		■	
5.7 Actualisering bodemkaart	■		
5.8 Samenwerking met Drentse steden en bevorderen schone en sociaal veilige leefomgeving.	■		
5.9 Terugdringen uitstoot ammoniak bij EHS		■	
5.10 Terugdringen milieudruk bestrijdingsmiddelen in grondwater		■	
5.11 Taakstelling waterbedrijven (niet van toepassing)			
5.12 Impuls voor duurzame kwaliteit leefomgeving	■		
5.13 Uitwerking klimaat- en energiebeleid	■		
5.14 Uitvoeringsprogramma luchtkwaliteit		■	
5.15 Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid	■		
5.16 Inpassen veranderende EU- en nationale wetgeving	■		
5.17 Adequaats uitvoeren van toezicht naleving regelgeving en vergunningen	■		

Prioriteit	Status per prioriteit		
	Volgens planning	Enige vertraging	Realiseren we niet/te laat
5.18A Uitwerking aanbevelingen symposium 'Samen werken aan natuur en landschap in Drenthe'			
5.18B Kennisuitwisseling BoerenNatuur			
5.18C Voorfinanciering Beheersplannen Natura 2000-gebieden			
5.19 Versnelde aanknoop en inrichting van de Ecologische Hoofdstructuur			
5.20 Koppeling realisatie EHS en maatregelen klimaatbeleid			
5.21 Ontwikkeling natuurgebied LOFAR			
5.22 Ontwikkeling Regiopark Groningen-Assen			
5.23A Vitaal Platteland			
5.23B Kunstobjecten bij PMJP-projecten in het landelijk gebied			
5.24 Herijking ontwikkelingsperspectief Veenkoloniën			

5.1 Opgaven voor wateroverlast en watertekort

Status: groen

De waterbergingsgebieden in Zuid-Drenthe zijn in ontwerp vastgesteld en in procedure gebracht. Eind 2008 is de eerste stap gezet om samen met de waterschappen een Kader Groene en blauwe diensten te ontwikkelen. Conclusie is dat er behoefte is aan een instrument voor realisatie van de wateropgave die breder inzetbaar is. Door het uitvoeren van concrete maatregelen wordt het instrument in 2009 verder ontwikkeld en richt zich daarbij ook op realisatie van groene doelen, bodemdoelen, landbouwdoelen en klimaatdoelen met een watercomponent. De vaststelling normering boezemkader en regionale wateroverlast vindt in 2009 plaats.

Onderdeel Samenwerking in het Amerdiepgebied

Status: rood

Het project om te komen tot meer samenwerking in het gebied van het Amerdiep lijkt in de huidige vorm niet te lukken.

5.2 Bestrijding van verdroging in gebieden met hoogste prioriteit

Status: oranje

De projectvoorbereiding om de verdroging in de acht TOP-gebieden aan te pakken is gestart. De voorbereiding voor het Peizerdiep wordt meegenomen in de Landinrichting Roden/Norg en Peize.

5.3 Verbetering waterkwaliteit Drentse beken en combineren met 'blauwe' en 'groene' diensten

Status: groen

De doelen en maatregelen voor de grondwaterlichamen en oppervlaktewaterlichamen in Drenthe vanuit de Europese Kaderrichtlijn Water zijn in december 2008 door de staten in ontwerp vastgesteld.

Een onderzoek naar de effecten van beekherstel in Drenthe is eind 2008 uitgevoerd.

5.4 Opstellen innovatieve visie grondwater

Status: groen

In de notitie Drenthe kiest is aangekondigd dat de provincie de mogelijkheden wil gaan onderzoeken om Drents grondwater te gebruiken als 'waterfabriek' voor Noord-Nederland. De uitwerking van strategische grondwaterwinningen wordt in het nieuwe omgevingsbeleid ingebracht.

5.5 Versterken proces samenwerking alle partijen binnen waterketen

Status: groen

De samenwerking binnen de Drentse waterketen verloopt goed. De verschillende partijen hebben in september 2008 vier projecten geformuleerd. Daarvan zijn inmiddels de RIONED

Benchmark Rioleringszorg en het onderzoek naar het toepassen van zogeheten brongescheiden sanitatie in de zorgsector uitgevoerd.

De betrokken partijen gaan hun samenwerking medio 2009 vastleggen in een regionaal Waterketenakkoord. In 2009 worden het initiëren en stimuleren van duurzaam innovatieve waterbeheersingsprojecten opgepakt.

5.6 Opstellen Integraal Beleidsplan Ondergrond

Status: oranje

Het Integraal Beleidsplan voor de Ondergrond is opgesteld. Het is als een van de bouwstenen voor het nieuwe omgevingsbeleid gebruikt. De doorwerking van het beleidsplan wordt binnen een jaar na vaststelling van het nieuwe omgevingsbeleid via een uitwerkingsplan gerealiseerd.

5.7 Actualisering bodemkaart

Status: groen

Met het oog op de actualisering van de kaart van de Drentse bodem zijn nieuwe bodemgegevens verzameld. Ook zijn de overige bodemgegevens in de bodemkaart verwerkt. Er is gedeeltelijke cofinanciering gerealiseerd.

5.8 Samenwerking met Drentse steden en bevorderen van een schone en sociaal veilige leefomgeving

Status: groen

Het gasfabriekterrein Assen is onlangs obstakelvrij gemaakt en de sanering van dit laatste vervuilde gasfabriekterrein in Drenthe is inmiddels gestart. Verder is de Stimuleringsregeling vastgesteld en zijn 49 bodemlocaties gesaneerd.

5.9 Terugdringen uitstoot ammoniak bij EHS

Status: oranje

Het project Bedreven bedrijven is opnieuw gestart met 100 nieuwe melkveebedrijven. Een project om 50 bedrijven te stimuleren de stallen aan te passen om de ammoniakemissie te beperken kon nog niet van start. Er moet eerst een subsidieregeling liggen die aanvullend is op de rijksregeling en die is getoetst op staatssteun. Afhankelijk van deze toets komt de nieuwe regeling in 2009 of 2010 tot stand.

5.10 Terugdringen milieudruk bestrijdingsmiddelen in grondwater

Status: oranje

Het terugdringen van de milieudruk door bestrijdingsmiddelen in het grondwater is dit tot op heden nog niet gerealiseerd. Oorzaak is het te laat opleveren van een rapportage door een derde partij. Het traject wordt in 2009 voortgezet.

5.11 Taakstelling waterbedrijven

Status: niet meer van toepassing

Op 12 maart 2008 is in het bestuurlijk overleg tussen provincie Drenthe en de Waterleidingmaatschappij Drenthe de afspraak gemaakt dat de taakstelling van de waterleidingbedrijven om jaarlijks € 500.000 bij te dragen aan de provincie wordt vervangen door de afspraak dat zij in voorkomende gevallen, vrijwillig, op ad hoc basis, projecten zullen stimuleren die kunnen dienen ter bescherming van het grondwater.

5.12 Impuls voor duurzame kwaliteit leefomgeving

Status: groen

We hebben een raamwerk ontwikkeld om tot een nieuw omgevingsbeleid te komen. Het is gericht op behoud en verbetering van de fysieke leefomgevingskwaliteit. In het kader van de Regiovisie is een aantal duurzaamheidsbijeenkomsten georganiseerd. Ook was er een excursie en werd er een energiekansenkaart gemaakt. De middelen worden ook benut als cofinanciering voor duurzaamheidsmaatregelen in het kader van RSP en de convenanten met Meppel en Hoogeveen.

5.13 Uitwerking Klimaat- en energiebeleid

Status: groen

De uitvoering van het Programma Klimaat en energiebeleid ligt op koers. In 2008 is het programma Klimaat en Energie vastgesteld. Het '100.000 woningenplan' (Actieplan energie in gebouwde omgeving 2008-2011) is vastgesteld. De prestatieovereenkomst met de woningbouwcorporaties is ondertekend. In april 2009 zijn het Actieplan 2009 en de regeling Klimaat Uitvoeringsubsidie (KUS) vastgesteld.

5.14 Uitvoeringsprogramma luchtkwaliteit

Status: oranje

De implementatie van een aantal wetten, zoals een wijziging op het gebied van de luchtkwaliteit in de Wet Milieubeheer (november 2007), de Europese Richtlijn luchtkwaliteit (mei 2008) en de nieuwe Wet Ruimtelijke Ordening (juli 2008) zal worden meegenomen in het uiteindelijke Actieplan Luchtkwaliteit Drenthe 2009-2012.

5.15 Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid

Status: groen

De steunpunten Externe Veiligheid zijn ingesteld via een samenwerkingsverband met de gemeenten.

5.16 Inpassen veranderende EU- en landelijke wetgeving

Status: groen

Fase 1 en 2 van het Projectplan Wabo zijn uitgevoerd. De implementatie is voor 1 juli 2010 afgerond. De projectstructuur voor de implementatie van de Luchtvaartwet is gereed. De implementatie is eveneens voor 1 juli 2009 afgerond.

Vanaf 2006 is geïnvesteerd in de kwaliteit van de vergunningverlening voor een betere leefomgeving. Recent heeft VROM-inspectie geconcludeerd dat alle verbeterpunten zijn uitgevoerd.

5.17 Adequaat uitoefenen van toezicht naleving regelgeving en vergunningen

Status: groen

In relatie met onder andere prioriteit 5.16 is geïnvesteerd in de kwaliteit van de vergunningverlening. Een aantal knelpunten tussen vergunningverlening en handhaving is opgelost, onder andere bij vergunningverlening in het kader van de Wet Milieubeheer.

5.18A Uitwerking aanbevelingen symposium 'Samen werken aan natuur en landschap in Drenthe'

Status: oranje

De meeste aanbevelingen van het symposium zijn opgepakt en volgens planning uitgevoerd. Alleen het onderdeel Natuur in Drenthe kost meer tijd. Bovendien vraagt het extra inzet, o.a. om de noodzakelijke informatie voor het nieuwe omgevingsbeleid en Programma Beheer te kunnen meenemen.

5.18B Kennisuitwisseling BoerenNatuur

Status: groen

Jaarlijks wordt door de vereniging BoerenNatuur een productplan opgeleverd waar uitvoering aan wordt gegeven. Dit proces verloopt volgens plan.

5.18C Voorfinanciering Beheersplannen Natura 2000-gebieden

Status: groen

De voorfinanciering van de plannen was noodzakelijk om de conceptbeheersplannen vóór 1 september 2009 gereed te hebben. Een en ander is conform de afspraken die we hierover met het rijk maakten. De beheersplannen worden op dit moment opgesteld in samenwerking met de betrokkenen. De datum van 1 september wordt nog steeds haalbaar geacht.

5.19 Versnelde aankoop en inrichting Ecologische Hoofdstructuur

Status: groen

De versnelde aankoop van grond in de Ecologische Hoofdstructuur ligt op schema. Voor de periode na 2009 is de gewenste versnelling van de aankoop en inrichting niet gegarandeerd.

5.20 Koppeling realisatie EHS en maatregelen klimaatbeleid

Status: groen

De geplande bosuitbreiding conform het POPII-beleid ligt op schema. Verwacht wordt dat in 2014 uiteindelijk 1500 hectare nieuw bos zal zijn gerealiseerd.

5.21 Ontwikkeling natuurgebied LOFAR

Status: groen

De ontwikkeling van het natuurgebied LOFAR is in uitvoering. Het project is financieel afgewikkeld.

5.22 Ontwikkeling Regiopark Groningen-Assen

Status: groen

Tot nu toe is in het kader van het Regiopark reeds een aantal projecten gerealiseerd. Verschillende projecten zijn nog in ontwikkeling en zullen in 2009 en 2010 gerealiseerd worden.

5.23A Vitaal Platteland

Status: groen

In 2008 is de uitvoering van de regeling goed op gang gekomen. Aanvankelijk was de cofinanciering van de kant van de gemeenten een probleem.

5.23B Kunstobjecten bij PMJP-projecten in het landelijk gebied

Status: oranje

Aangewezen locatie is de Toegangspoort Noord van de Drentsche Aa. De realisatie is in voorbereiding.

5.24 Herijking Ontwikkelingsperspectief Veenkoloniën

Status: groen

Voor de structurele verbetering van de ruimtelijke en de sociaaleconomische structuur in de Veenkoloniën zijn verbindings- en innovatieprojecten opgestart of in voorbereiding. Het Actieprogramma 2008 is afgerond.

Intensiveringen

Algemeen

In de uitvoering van het bestuursakkoord staat het ruimtelijk-economisch domein centraal. Bij de vormgeving ervan gaat het onder andere om een duurzame ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en aandacht voor milieu, klimaat en energie. Het omgevingsbeleid is het integrerende kader voor de uitvoering van deze kerntaken. Dit betekent dat nog meer dan voorheen duurzame ruimtelijke ontwikkeling op provinciaal en regionaal niveau voorwaarden schept voor de doorwerking naar lagere schaalniveaus. Doel hiervan is een verhoging van de leefomgevingskwaliteit.

De gebiedsgerichte externe en interne integratie van de verschillende beleidsprocessen zorgt volgens ons voor kansrijke verbindingen. Het zal tal van sociaal-maatschappelijke en economische baten opleveren. Denk daarbij onder meer aan:

- het ontwikkelen van een innovatieve grondwatervisie
- het milieu-inclusief ontwerpen van ruimtelijke opgaven
- het ontwikkelen van een groen-blauwe gebiedsvisie
- het integreren van het reguliere bodembeleid met de kansen en mogelijkheden van de ondergrond.

Via integrale werkprocessen gaan we als provincie verbindingen maken met bijvoorbeeld het RSP-programma, het Provinciaal Meerjarenprogramma en het Programma Klimaat- en energie. Hetzelfde geldt voor de relatie met noordelijke (Pieken in de Delta) en Europese programma's (OP EFRO en OP INTERREG). Daarnaast wordt onder meer via het project Provinciehuis van Morgen geïntensiveerd op de maatschappelijke actualiteit van klimaatveranderingen. Verder

spelen we in op de veranderende rol en verantwoordelijkheden van de provincie Drenthe als middenbestuur. Voor milieuvergunningverlening wordt gewerkt aan de organisatie van de uitvoering van de Wabo. Deze ‘ontwikkelopdracht’ gericht op een duurzame ruimtelijke economische ontwikkeling heeft geleid tot een andere prioriteitstelling binnen Programma 5.

5.13 Uitwerking Klimaat- en energiebeleid

In het Actieplan 2009 van het programma Klimaat- en energie dat in april jl. in uw vergadering is vastgesteld zitten beleidsonderdelen waarmee een verbinding kan worden gelegd met het ruimtelijk economisch domein. Het gaat hierbij om:

- bouwen (100.000 woningenplan)
- Kennis economie (Energie Transitie Parken, Groen Gas)
- ondergrond (geothermie, WKO, CCS/ZO Drenthe)
- klimaatlandschappen (adaptatiestrategieën)

De afgesproken beleidsprestaties van het programma Klimaat en Energie dienen op tijd en van de juiste kwaliteit te worden gerealiseerd. Hiertoe is het noodzakelijk dat er geïnvesteerd wordt in de ontwikkelkracht van de organisatie. De dekking hiervan vindt plaatst binnen de bestaande budgetten.

Zoals in het hoofdstuk financieel perspectief is vermeld stellen we uw Staten voor het programma Klimaat en Energie voortaan structureel ten laste van de exploitatie te brengen en niet langer te dekken uit het Stimuleringsfonds Drentse Projecten. Ook na 2011 is een bedrag van € 7 miljoen per jaar nodig om uitvoering te geven aan het klimaat en energiebeleid. Het ingezette Klimaat en Energiebeleid zet vanuit het collegeprogramma in op de integrale verbinding van diverse beleidsdomeinen. In het kader van onder andere het RSP/RSP+ , het pmjp, maar ook de ontwikkelingen die in Zuid-Oost Drenthe zijn ingezet worden deze verbindingen duidelijk aangebracht. Zonder uitzondering zijn het ontwikkelingen die op specifieke onderdelen zijn gekoppeld aan Klimaat en Energiedoelen en zijn het ontwikkelingen met een langjarige planhorizon. Dat betekent dat ook vanuit het programma Klimaat en Energie langjarige garantie van financiering belangrijk is.

De doelstellingen binnen het programma Klimaat en Energie zijn van langjarige aard (horizon 2020). Dat is logisch omdat deze aanhaken op de langjarige doelstellingen die met betrekking tot het klimaatvraagstuk zijn vastgesteld in Europees verband, op nationale schaal, maar ook in het energieakkoord Noord Nederland. Het proces om de doelstellingen te realiseren is reeds in uitvoering en het ingezette beleid werpt haar eerste vruchten af. Om de gewenste ontwikkeling te kunnen realiseren is vooral een geloofwaardige en betrouwbare overheid gewenst. Teneinde continuïteit van beleid te kunnen garanderen is het langjarig zekerstellen van de bijbehorende uitvoeringsfinanciën van essentieel belang.

Naarmate de planhorizon 2020 nadert zal het steeds lastiger worden onze doelstellingen te realiseren. Het zogenaamde laaghangende fruit is dan immers al geplukt. In het licht hiervan is het van wezenlijk belang dat langjarige financiering is gewaarborgd.

Vergunningverlening en handhaving

Vergunningverlening en handhaving zijn instrumenten die aan de achterkant van het beleidsproces worden ingezet. Het oplossen van knelpunten kan met deze instrumenten slechts beperkt plaatsvinden. Vaak heeft het langdurige juridische procedures tot gevolg. Bij complexe dossiers is het dan ook van belang om vanuit de rol van gebiedsregisseur aan de voorkant van het beleidsproces te sturen. Met sturen wordt bedoeld: samen met andere betrokken overheden een ruimtelijk perspectief ontwikkelen. Om die reden is onlangs het gebiedsgerichte Project TT-circuit opgestart. Het project is op te vatten als een verdieping binnen het RSP-project FlorijnAs.

Project TT-circuit

Het Asser TT-circuit is een gebied met veel potentie. Het is uit economisch en recreatief oogpunt van groot belang voor Assen en voor Drenthe. De uitdaging is dit terrein verder te ontwikkelen in overeenstemming met de omliggende natuurwaarden en met inachtneming van de wettelijke vereisten die vooral uit de milieuwetgeving (met name op het gebied van de geluidshinder) worden gesteld.

Het TT-circuit kan met een 'smalle' of een 'brede' benadering bekeken worden. De 'smalle' benadering houdt in dat het gebruik via een juridisch instrumentarium gereguleerd wordt. De 'brede' benadering wil de ontwikkeling voor de komende tien tot vijftien jaar in een beleidsdocument vastleggen. Om dit beleid te verankeren moet de visie vervolgens in uitvoeringsprogramma's omgezet worden.

We hebben onlangs voor de 'brede' benadering gekozen. Voor de ontwikkeling van de visie zal nauwe aansluiting worden gezocht bij de ontwikkelingen rondom de FlorijnAs. De kosten hiervan bedragen € 150.000 in 2009 en € 350.000 in 2010. Dekking hiervoor wordt gezocht binnen de bestaande middelen.

Plattelandontwikkeling en Natuur en landschap

Versnellingsagenda: realisatie project Tussenwater (EHS)

Tussenwater is van oorsprong het deltagebied van de Hunze voor het Zuidlaardermeer. De Hunze is gekanaliseerd, het gebied is sterk ontwaterd en het Waterbedrijf Groningen haalt er ongeveer 10 miljoen kubieke meter water uit de grond. Uit onderzoek blijkt dat het 500 hectare grote gebied goed kan worden ingericht om de functies natuurontwikkeling, waterberging en drinkwaterwinning samen te laten gaan.

Voor realisatie is een MER-procedure noodzakelijk. Daarna kan worden gestart met de uitvoering van de eerste fase van Tussenwater waarvan de kosten op 11,4 miljoen euro geschat worden. Het waterbedrijf brengt zijn gronden (91 ha) om niet in het project in. Na aftrek van mogelijke subsidies is de voorgestelde kostenverdeling: Investeringsbudget Landelijk Gebied/provincie 50 procent, waterschap en waterbedrijf ieder 20 procent, de gemeente Tynaarlo en Het Drentse Landschap ieder 5 procent. De benodigde extra provinciale bijdrage is € 2 miljoen. Om de EHS te realiseren moeten een aantal knelpunten rond de infrastructuur worden opgelost. De ambitie is dat in 2018 de EHS is gerealiseerd en dan dus ook de belangrijkste knelpunten zijn opgelost.

Gebiedsgerichte Aanpak Ecoduct A28

De samenhang van de EHS op het Drents plateau wordt verbeterd door het oplossen van een aantal barrières en het invullen van ontbrekende schakels. Het realiseren van de robuuste verbinding Sallandse Heuvelrug en de ecologische verbindingzone Midden-Drenthe maken daar deel van uit. De uitvoering hiervan is vastgelegd in het Provinciaal Meerjarenprogramma Landelijk gebied. Er is externe financiering voor het ecoduct Dwingelderveld over de A28 en voorzieningen bij de spoorbaan tussen Beilen en Hoogeveen.

Het is gewenst om deze onderdelen te realiseren in een gebiedsgerichte aanpak om verschillende geldstromen op elkaar af te stemmen en het proces verder vlot te trekken. Het voorstel is het benodigde aanvullende budget onder het Provinciaal Meerjarenprogramma te brengen.

- *Knelpunten EHS bij provinciale en gemeentelijke wegen* De afgelopen vijftien jaar zijn knelpunten bij provinciale en gemeentelijke wegen opgelost wanneer er toch al aan de weg werd gewerkt of in landinrichtingsprojecten. Om alle knelpunten te kunnen oplossen en de uitvoering niet te vertragen is aanvullende financiering nodig. Er resteren nog circa 150 provinciale knelpunten die in het Provinciaal Uitvoeringsprogramma kunnen worden ingepland en circa 250 gemeentelijke knelpunten die soms met eenvoudige middelen kunnen

worden opgelost. Gemeenten kunnen dit meenemen in hun wegonderhoud. Hiertoe is voorlichting en stimulering nodig. Ook is een bijdrage in de kosten wenselijk, want het gaat immers om provinciale EHS-doelen. Met voorgestelde inzet kan in 2018 hier 80 procent van de grootste barrières zijn opgelost.

Realisatie Integraal Plan Natuurgebied Havelte-Oost

Het plan omvat in de eerste fase twee projecten: een dagrecreatieproject op de Havelterberg en de nieuwbouw van een educatieruimte/schaapskooi. Beide projecten passen binnen de visie die in 2008 voor het gebied is opgesteld door gemeente en provincie in samenwerking met belanghebbenden en omwonenden. Voor het dagrecreatieproject is gemeente Westerveld met een MER-procedure van start gegaan. Voor de educatieruimte/schaapskooi wordt in opdracht van de provincie een beleidsmatige en financiële onderbouwing gemaakt.

De totale kosten van de twee projecten bedragen 2,1 miljoen euro. De kosten van beide projecten worden gedeeld tussen gemeente Westerveld, het Provinciaal Meerjarenprogramma en de provincie. De provinciale bijdrage zal € 700.000 bedragen. De uitvoering start in 2010.

Samenvatting intensiveringen

Onderwerp intensivering	Wat is het resultaat?	Welke activiteiten gaan we verrichten?
TT Circuit	Een visie voor het TT circuit voor de komende 10 tot 15 jaar met bijbehorende uitvoeringsprogramma's	Samen met betrokkenen formuleren van uitgangspunten en het oprichten en inrichten van een projectorganisatie; Samen met alle betrokken partijen formuleren van een visie voor de komende 10 tot 15 jaar Opstellen van uitvoeringsprogramma's en het tot uitvoer brengen van deze programma's.
Realisatie Tussenwater (onderdeel EHS/ Robuuste verbinding Hunze)	Realisatie eerste fase Tussenwater. Duurzaam samengaan functies natuurontwikkeling, waterberging en drinkwaterwinning. Kansen voor recreatie. Verbeteren waterkwaliteit Zuidlaardermeer.	Starten MER-procedure. Financiële ondersteuning uitvoering project.
Ontsnippering EHS:		
Ecoduct A28/ Dwingelderveld e.o.	Samenhangende inrichting EHS + knelpunten bij A28, spoor overige wegen en maximale benutting beschikbare rijks-gelden MJPO	Samen met alle betrokkenen opstellen van realisatieplan.
Knelpunten EHS bij provinciale wegen	Zicht op programmering tot 2018, knelpunten grotendeels in 2018 opgelost. 5-10 knelpunten per jaar opgelost	Globale oplossing verder uitwerken en in samenhang met weg-werkzaamheden uitvoeren (PIP)
Knelpunten EHS bij gemeentelijke wegen	Gemeenten pakken zelf uitvoering ontsnippering op in samenhang met hun wegwerkzaamheden, 80%4 knelpunten opgelost	Gemeente voorlichten over de opgave ontsnippering
Havelte-Oost	Realisatie van de 1e fase van het Integraal Plan Natuurgebied Havelte-Oost	Een dagrecreatievoorziening op de Havelterberg en een educatiecentrum/schaapskooi.

Wat gaat het kosten

Programma 5: Leefomgeving	2009	2010	2011	2012	2013	Totaal 2009 -2013
Project Havelte Oost (Schaapskooi Uffelte + dagrecreatie Havelterberg)		-700.000				-700.000
Ontsnippering EHS		-270.000	-210.000	-210.000	-210.000	-900.000
Totaal	-	-970.000	-210.000	-210.000	-210.000	-1.600.000

Extensiveringen

Product Water

Taken waarmee we stoppen

- Als provincie dragen we € 15.000,- per jaar bij aan het beheer en onderhoud van een landelijk gestandaardiseerd monitoringsprogramma op het gebied van waterkwaliteit en -kwantiteit, maar we maken er zelf geen gebruik van. De bijdrage is gebaseerd op een in IPO-verband gemaakte afspraak.

Product Bodem

Taken waarmee we stoppen

- De provincie stimuleert particulieren en kleine zelfstandigen op het gebied van bodemsanering middels een subsidieregeling. Het subsidiebedrag is € 100.000 per jaar. We stellen voor om deze subsidieregeling af te schaffen.
- Als provincie stimuleren we de gemeenten een eigen bodembeleid te ontwikkelen. We kunnen ervoor kiezen met deze stimulerende rol te stoppen. Feitelijk is het een autonome taak van de gemeenten en hoort het niet tot de provinciale kerntaken. Het levert een besparing op van € 10.000 per jaar.
- Het eerder genomen besluit om een bodemloket plus een website te ontwikkelen wordt niet uitgevoerd. De kosten waren niet meerjarig begroot. Het levert dan ook geen besparing op.
- De internationale samenwerking is al gestart en wordt in april 2009 afgerond.

Taken die we overdragen

- Het monitoren en evalueren van de bodemkwaliteit kunnen in een aantal varianten aan het RIVM worden overgedragen. Het rijk moet nog beslissen welke variant het wordt. De meest vergaande variant is het volledig overdragen van de taken. Deze laatste variant is op dit moment de meest waarschijnlijke. Het gaat dan om een bedrag van € 25.000 aan besparingen.

Product Milieubeleid

Taken waarmee we stoppen

- De projectontwikkeling van Nationaal Milieubeleidsplan richt zich met name op klimaat en energie en op duurzaamheid. Hiervoor zijn inmiddels andere middelen en instrumenten beschikbaar als onderdeel van het provinciale Programma Klimaat- en energiebeleid. Als gevolg hiervan valt jaarlijks een bedrag van € 312.600 vrij. We stellen voor om dit bedrag toe te voegen aan het provinciale programma.
- We stellen voor om met eigen voorlichting over grijs milieu te stoppen (voorlichting over lucht, geluid, afval enzovoort). Via de Milieufederatie Drenthe is deze informatie beschikbaar en vindt communicatie hierover plaats. Wanneer we hiermee stoppen, besparen we jaarlijks een bedrag van € 32.000.

Financieel overzicht extensiveringen

Programma 5: Leefomgeving	2009	2010	2011	2012	2013	Totaal 2009 - 2013
Bijdrage monitoringsprogramma	-	15.000	15.000	15.000	15.000	60.000
Stimuleringsregeling voor particulieren en kleine zelfstandigen	100.000	100.000	100.000			300.000
Stimuleren gemeenten tot het ontwikkelen van eigen bodembeleid	10.000	10.000	10.000			30.000
Monitoren en evalueren bodemkwaliteit	25.000	25.000	25.000	25.000		100.000
Voorlichting grijs milieu	31.800	32.500	33.150	33.810		131.260
Totaal	166.800	182.500	183.150	73.810	15.000	621.260

Financiële ontwikkeling Rijksmiddelen uit het ILG

In het kader van het Provinciaal Meerjarenprogramma hebben we met het rijk afspraken gemaakt over het realiseren van een aantal doelen in het kader van het Investeringsbudget Landelijk Gebied. Het rijk stelt hiervoor budget ter beschikking. Kort geleden echter heeft het rijk besloten over de jaren 2009 en 2010 jaarlijks € 100 miljoen minder aan de provincies ter beschikking te stellen. Het rijk heeft wel toegezegd dit bedrag in 2011 weer ter beschikking te stellen. Dit tijdelijke kasprobleem levert voor de provincie geen onoverkomelijke problemen op, mits het rijk uiteraard zijn toezeggingen nakomt,

Samenvattend overzicht

Programma 5: Leefomgeving	2009	2010	2011	2012	2013	Totaal 2009 - 2013
Intensiveringen	-	-970.000	-210.000	-210.000	-210.000	-1.600.000
Extensiveringen	166.800	182.500	183.150	73.810	15.000	621.260
Saldo	166.800	-787.500	-26.850	-136.190	-195.000	-978.740

Programma 6

Middelen

Collegeprogramma 2007-2011

De provincie Drenthe is een solide partner en zal dat in de toekomst blijven. De organisatie is 'in control'. De provincie is een aantrekkelijke werkgever waar mensen in een prettige en gezonde werkomgeving op een interactieve, doelgerichte en toekomstgerichte wijze samenwerken.

De organisatie voorziet op een professionele wijze in de behoeften van bestuur, management en medewerkers aan advies en ondersteuning op het gebied van personeel, informatietechnologie, financiën en overige voorzieningen.

Mid-term review

Prioriteit	Status per prioriteit		
	Volgens planning	Enige vertraging	Realiseren we niet/te laat
6.1. Organisatieontwikkeling	■	■	■
6.2. Digitalisering	■	■	■
6.3. Stimuleringsfonds Drentse projecten	■	■	■

6.1 Organisatieontwikkeling

Status: groen

Het algemene beeld is positief. De voortgang zit er goed in. De komende jaren gaat het er vooral om dat de ontwikkelingen die intern in gang gezet zijn, geborgd, geïnternaliseerd en verdiept worden. De komende jaren wordt intensief ingezet op strategisch HRM-beleid. Daarbij zal de rol centraal staan die de provincie de komende jaren moet gaan spelen: de rol van regisseur. Dit past in de landelijke politieke discussie die we in Drenthe uitgewerkt hebben in Amen is geen Amsterdam.

De structuur van de organisatie en een aantal meer instrumentele zaken zijn tot nu toe voortvarend aangepakt. De nieuwe organisatie is ingericht. De sleutelposities binnen de organisatie zijn bezet met 'leiders van morgen'. Verder zijn tal van regelingen en verordeningen herzien en zijn ondersteunende instrumenten ingevoerd.

De organisatieontwikkeling staat op de rails. Een aantal onderdelen ervan heeft nadere verdieping nodig. We willen de komende jaren krachtig op de volgende elementen inzetten:

- met Strategische Personeelsplanning inspelen op de uitstroom in 2011 en daarna;
- Management Development als drager van de cultuurverandering inzetten op kennis/vaardigheden, strategie/visie en gedrag/attitude-verbetering;
- het HRM-instrumentarium bij managers/medewerkers introduceren;
- de competenties van de medewerkers ontwikkelen met nadruk op het vermogen om te regisseren, strategisch te organiseren en programmatisch te werken;
- versterken van resultaat- en prestatiegericht werken en daaraan gerelateerde personeelsbeoordeling.

Prioriteit 6.2. Digitalisering

Status: rood

Op het gebied van de digitalisering hebben we veel zaken tegelijk in gang gezet. De ambities zijn groot en beslaan een zeer breed terrein. Het betekent dat er op dit moment veel zaken lopen en dat er nog het nodige afgerond moet worden. Op korte termijn zijn belangrijke aandachtspunten vooral de invoering van het informatiseringsbeleid, het vraagstuk van de informatiebeveiliging en de invoering van e-dienstverlening bij de provincie. Zie hiervoor de toelichting in Programma 1, prioriteit 1.5.

Prioriteit 6.3 Stimuleringsfonds Drentse Projecten

Status: groen

In het hoofdstuk Financieel perspectief hebben we eerder in deze nota een overzicht van het Stimuleringsfonds Drentse Projecten gegeven. Voor een inhoudelijke toelichting van de verschillende projecten verwijzen we naar wat we daarover bij de inhoudelijke programma's hebben geschreven. We zijn op die plaatsen ook verder ingegaan op de status van de verschillende projecten.

Financiële ontwikkelingen

De economische en financiële crisis heeft ook voor Drenthe grote gevolgen. In de Versnellingsagenda hebben we de gevolgen ervan op korte en middellange termijn aangegeven. Ook brengen we de gevolgen van een mogelijke financiële korting door het rijk in beeld en ontwikkelen we scenario's om daar als provincie mee om te gaan. Een en ander werkt niet alleen in dit programma door, maar heeft door de gewijzigde financiële dekking gevolgen voor alle programma's.

Voor de financiële ontwikkelingen rond het Provinciefonds en de eventuele verkoop van de Essent-aandelen verwijzen wij u eveneens naar het hoofdstuk Financieel perspectief. Deze ontwikkelingen en met name de zeer recente ontwikkelingen rond het Provinciefonds plaatsen deze Voorjaarsnota in een ander financieel perspectief. We zullen dan ook met ombuigingsvoorstellen komen.

Intensiveringen

Gevolgen invoering Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers

De provincies hebben bij het maken van afspraken over de uitvoering van de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers ingestemd met een financiering op basis van kapitaaldekking met volledige fondsvorming. Dit betekent in de praktijk dat we bij de start van het nieuwe pensioenfonds voldoende middelen moeten hebben om de eenmalige inkoop van de reeds opgebouwde rechten te kunnen uitvoeren.

Om deze reden hebben we als provincie Drenthe hiervoor een speciale reserve in het leven geroepen waarin inmiddels € 1,2 miljoen gestort is. Wij stellen voor om het resterende bedrag van € 6 miljoen in één keer bij te storten ten laste van de Reserve Algemene doeleinden. Door deze eenmalige storting ontstaat in de exploitatiebegroting vanaf 2010 een structureel voordeel van € 500.000 per jaar.

Strategische Personeelsplanning als kwaliteitsimpuls organisatie

Zoals we al aangegeven hebben bij Programma 1, stellen we voor om op een aantal gebieden de formatie met in totaal 16 fte's uit te breiden. De voorinvestering in personeel die wij nu voorstellen, zullen we de komende jaren compenseren met het niet meer aanvullen van een deel van de uitstroom. Het betreft hier in totaal 31 fte's.

Samenvattend overzicht intensiveringen

Programma 6: Middelen	2009	2010	2011	2012	2013	Totaal 2009 -2013
Personeelsbehoefte (fte's)						
Investeringsplan kwaliteitsimpuls organisatie		-1.600.000	-1.600.000	-1.600.000	-1.600.000	-6.400.000
Totaal		- 1.600.000	- 1.600.000	- 1.600.000	- 1.600.000	- 6.400.000

Extensiveringen

Samenvattend overzicht extensiveringen

Programma 6	2009	2010	2011	2012	2013	Totaal 2009 - 2013
Appa pensioen		500.000	500.000	500.000	500.000	2.000.000
Inverdieneffect kwaliteitsimpuls organisatie (incl extensivering digitalisering)			1.600.000	2.080.000	2.500.000	6.180.000
Totaal	-	500.000	2.100.000	2.580.000	3.000.000	8.180.000

Samenvattend overzicht

Programma 6: Middelen	2009	2010	2011	2012	2013	Totaal 2009 -2013
Intensiveringen	-	-1.600.000	-1.600.000	-1.600.000	-1.600.000	-6.400.000
Extensiveringen	-	500.000	2.100.000	2.580.000	3.000.000	8.180.000
Saldo	-	-1.100.000	500.000	980.000	1.400.000	1.780.000

Bijlagen

Begrippen Provincie Nieuwe Stijl

In de discussie over de veranderende context waarin de provincie moet opereren, hanteren we verschillende strategische begrippen. De komende tijd gaan we ze nader uitwerken. Voor de discussie en om verwarring rond de begrippen zo veel mogelijk te voorkomen, leek het ons goed op deze plaats vast een eerste aanzet te geven.

- *Bestuurskracht* Het vermogen van een organisatie om maatschappelijke resultaten te realiseren.
- *Doorzettingsmacht* Het vermogen om de bepaalde resultaten te bereiken en waar nodig af te dwingen. Op deze manier wordt ervoor gezorgd dat ontwikkelingen die nodig zijn voor het bereiken van de gewenste maatschappelijke effecten, daadwerkelijk plaatsvinden.
- *Gebiedsregie (gebiedsgerichte benadering)* Schetsen van het perspectief voor de gewenste ontwikkelingen binnen een gebied en ervoor zorgen dat deze ook daadwerkelijk plaatsvinden. Een gebiedsgerichte benadering moet alleen daar gehanteerd worden waar het een meerwaarde heeft om onderwerpen nuttig en dynamisch met elkaar op regionaal niveau te verbinden. Gebiedsregie vraagt om een structurele samenwerking tussen de provincie en haar partners.
- *Integraal werken* De provinciale bijdrage afstemmen op de context, daarbij rekening houdend met verschillende invalshoeken en beleidsterreinen. Het gaat om vraaggericht werken waarbij steeds nagegaan wordt wat nodig is om een optimaal resultaat te bereiken en de daarvoor benodigde disciplines inzetten. Integraal werken is een overkoepelend pakket aan maatregelen en ontwikkelingen met betrekking tot een bepaald thema. Dit kan voor een specifiek gebied zijn, maar kan zich ook juist richten op het vanuit verschillende invalshoeken en disciplines benaderen van een specifieke opgave.
- *Interbestuurlijk toezicht* Hier geldt het nabijheidsprincipe: toezicht vindt plaats door de meest nabij gelegen overheid. Het primaat ligt bij horizontaal toezicht (door volksvertegenwoordigende organen) en niet bij verticaal toezicht (door een 'hogere' overheid).
- *Kwaliteit van bestuur* Bepalend zijn kwaliteiten als visie, regie, bestuurskracht en doorzettingsmacht, zowel voor het provinciaal bestuur als voor gemeenten in het kader van interbestuurlijk toezicht.
- *Organiserend vermogen (plannen en organiseren)* Het op effectieve wijze bepalen van strategische doelen en prioriteiten met de daarbij benodigde acties op basis van externe ontwikkelingen. Organiserend vermogen wordt vaak genoemd als middel om de overgang naar de Provincie Nieuwe Stijl te kunnen waarmaken. De transitie van een regulerende, operationele organisatie naar een strategische, regievoerende organisatie vraagt het nodige organiserend vermogen.
- *Regie* Aanbrengen van samenhang en leggen van verbindingen zowel intern als extern. De juiste partijen bij elkaar brengen met als doel processen zo te sturen dat ze leiden tot het realiseren van de gewenste beleidsresultaten.
- *Visievorming* Schetsen van een perspectief voor de gewenste ontwikkelingen. Van buiten naar binnen: welke vragen komen er op ons af, welke behoeftes leven er in de samenleving en hoe spelen wij hier als provincie op in. Maar ook andersom: hoe willen we dat Drenthe er over een aantal jaren uitziet en welke bijdrage leveren we daaraan als provincie?

Afkortingenwijzer

APPA	Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers
BDU	Brede Doel Uitkering
BKV	Beeldende Kunst en Vormgeving
BTW	Belasting toegevoegde waarde
BUSA	Bureau Uitvoering Sociale Agenda
B&W	burgemeester en wethouders
CJG	Centra voor Jeugd en Gezin
CBK	Centrum Beeldende Kunst
DIV	Documentaire InformatieVoorziening
DSP	Documentair Structuur Plan
EHS	Ecologische hoofdstructuur
EVC	Eerder verworven competenties
GS	Gedeputeerde Staten
HBO	Hoger Beroepsonderwijs
HIT	Hanze Institute voor Technology
HR	Human Resources
HRM	Human Resource Management
IBOI	Prijs bruto overheidsinvesteringen
IBT	Interbestuurlijk toezicht
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
ILG	Investeringsbudget landelijk gebied
IPO	Interprovinciaal Overleg
ISV	Investeringsbudget stedelijke vernieuwing
K&C	Kunst & Cultuur
K&E	Klimaat & Energie
LNV	(Ministerie van) Landbouw, natuur en voedselkwaliteit
MBO	middelbaar beroepsonderwijs
MER	Milieueffectrapportage
MKB	Midden- en kleinbedrijf
MRB	Motorrijtuigenbelasting
NOA	Noordelijke Ontwikkelingsas
NOM	Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij
NUP	Nationaal UitvoeringsProgramma
NMP	Nationaal milieubeleidsplan
nWRO	nieuwe Wet ruimtelijke ordening
OCW	(Ministerie van) Onderwijs, cultuur en wetenschap
OV	Openbaar vervoer
pMJP	provinciaal Meerjarenprogramma
PNS	Provincie Nieuwe Stijl
POP2	Provinciaal omgevingsplan 2
PS	Provinciale Staten
PUP	Provinciaal Uitvoeringsprogramma
PVVP	Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan
REP	Ruimtelijk Economisch Programma
Rfv	Raad voor de financiële verhoudingen
RMf	Regionaal Mobiliteitsfonds
RSP	Regiospecifiek Pakket (Zuiderzeelijn)
SIA	Samen Sterker in Actie

SNN	Samenwerkingsverband Noord-Nederland
SPP	Strategische personeelsplanning
SZW	Sociale zaken en werkgelegenheid
TRD	Toeristisch Recreatief Drenthe
VAT	Vorbereiding, administratie en toezicht
VDG	Vereniging van Drentse Gemeenten
VJN	Voorjaarsnota
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VROM	(Ministerie van) Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en milieu
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WiDD	(nota) Welkom in Digitaal Drenthe
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
ZAT	Zorg Advies Teams

